

brå

 Sveriges officiella statistik

Kriminalstatistik

2017

Kriminalvård

Slutlig statistik

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

URN: NBN: SE: BRA-778

© Brottsförebyggande rådet 2018

Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillganglig@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer, diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för 2017	5
Inledning	8
Tolkning av statistiken	8
Begrepp och definitioner	10
Resultat	12
Utvecklingen av antalet personer i anstalt	12
Intagna i anstalt	12
Inskrivna i anstalt den 1 oktober	13
Medelbeläggning	14
Permissioner och avvikelser från anstalt	14
Frigivna från anstalt	17
Utveckling av antalet personer i anstalt efter ålder	17
Intagna per 100 000 invånare	19
Utveckling av antalet personer i anstalt efter medborgarskap	20
Brottsstrukturen	22
Intagna i anstalt	22
Inskrivna i anstalt den 1 oktober	26
Tidigare kriminalvårdspåföljd	27
Utvecklingen av antalet personer inskrivna i häkte	29
Verkställighetsfall	29
Utveckling av strafftider för påföljder i anstalt	30
Fördelningen av strafftider	32
Utveckling av fängelsepåföljder som avtjänats genom intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV)	34

Utveckling av frivårdspåföljder	35
Skyddstillsyn	36
Villkorligt frigivna	37
Brottskategoriernas utveckling	38
Brott mot liv och hälsa	39
Tillgreppsbrott	40
Övriga brottstyper	42
Beskrivning av statistiken	45
Statistikens ändamål	46
Statistikens innehåll	46
Kategorisering av brott	46
Insamling och bearbetning	47
Jämförbarhet över tid	47

Sammanfattning

Den officiella kriminalvårdstatistiken ger en översiktlig bild av Kriminalvårdens verksamhet i anstalt, häkte och frivård. Den beskriver nivån och utvecklingen över tid avseende antalet intagna och inskrivna i kriminalvårdsanstalt, antalet personer övervakade inom Kriminalvårdens frivårdsorganisation, samt antalet personer inskrivna i häkte. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under den redovisade perioden. Vid tolkning av resultat bör man dock tänka på att resultaten i kriminalvårdsstatistiken påverkas av inflödet av ärenden som handläggs av myndigheterna tidigare i rättskedjan, främst i domstolarna. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Huvudresultat för 2017¹

Anstalt

- År 2017 intogs 8 420¹ personer i kriminalvårdsanstalt, vilket är en minskning (–1 %) jämfört med 2016. Av de personer som togs in 2017 var cirka 610 (7 %) kvinnor och 7 810¹ (93 %) män.
- Antalet kvinnor minskade med 7 procent jämfört med 2016, medan antalet män låg på en i princip oförändrad nivå (± 0 %). Sammantaget innebär det att andelen kvinnor som togs in 2017 var en 1 procentenhet lägre än året innan.
- Jämfört med 2008 har antalet intagna i anstalt minskat med 19 procent. Både antalet intagna kvinnor (–16 %) och män (–19 %) minskade under tioårsperioden 2008–2017.
- Antalet inskrivna i anstalt *den 1 oktober* 2017 var 4 150¹, vilket är en minskning med 2 procent jämfört med 2016. Vid tidpunkten var 250 kvinnor respektive

¹ Talen i texten redovisas efter principen om tre informationsgivande siffror. Exempel: 10 148 intagna avrundas till 10 100 och 8 495 avrundas till 8 500, medan 656 intagna förblir 656. Samtliga *beräkningar* är dock gjorda med icke avrundade tal, varefter *resultaten* redovisas avrundade i texten.

3 900¹ män intagna i anstalt. Minskningen under året kan noteras för både kvinnor (−7 %) och män (−2 %). Även jämfört med 2008 har antalet intagna den 1 oktober minskat, med totalt 23 procent. Minskningen har dock varit mindre för kvinnorna (−16 %), än för männen (−24 %).

- Av de personer som intogs i anstalt 2016 var nästan hälften (45 %) i åldern 30–49 år, ytterligare en tredjedel (33 %) i åldern 21–29 år och 16 procent i åldern 50 år eller äldre. Endast 5 procent av de intagna var ungdomar i åldern 15–20 år.
- Ålderstrukturen bland de intagna 2016 skiljer sig något mellan kvinnorna och männen, på så sätt att de intagna kvinnorna är äldre än männen. Andelen kvinnor under 30 år var 29 procent, medan andelen män i samma åldersgrupp uppgick till 39 procent. För kvinnorna var en högre andel intagna istället 30 år eller äldre, jämfört med motsvarande andel män (71 % respektive 61 %).
- Jämfört med 2008 har de största förändringarna skett i åldersgrupperna 21–29 (en minskning med 3 procentenheter) respektive 30–49 år (en ökning med +3 procentenheter). Andelen intagna i åldersgruppen 21–29 år har minskat både bland kvinnor (−7 procentenheter) och män (− 3 procentenheter). I åldersgruppen 30–49 år var ökningen 3 procentenheter för kvinnorna och 2 procentenheter för männen
- Av de personer som togs in i anstalt under 2017 hade 5 460¹ (65 %) svenskt medborgarskap och 2 970¹ (35 %) utländskt medborgarskap. Andelen utländska medborgare var lägre bland de intagna kvinnorna (25 %) än bland männen (36 %). Jämfört med 2016 är den totala andelen utländska medborgare oförändrad, och även männens fördelning är oförändrad. Andelen kvinnor med svenskt medborgarskap har ökat med 2 procentenheter. Jämfört med 2008 har andelen utländska medborgare totalt ökat med 7 procentenheter. Ökningen avser uteslutande andelen män med utländskt medborgarskap, som har ökat med 7 procentenheter. Andelen kvinnor med utländskt medborgarskap har i stället minskat med 3 procentenheter.
- Av de personer som intogs i anstalt under 2017 hade 40 procent haft en frihetsberövande påföljd tidigare (36 procent av kvinnorna och 41 procent av männen). Jämfört med 2016 är den totala andelen 1 procentenheter lägre och uppdelat på kön var det en minskning med 1 procentenheter vardera för både kvinnor och män. Jämfört med 2008 har andelen intagna som tidigare varit frihetsberövade minskat med 8 procentenheter, vilket motsvarar en minskning med 9 procentenheter för kvinnorna och 7 procentenheter för männen.
- Av dem som togs in i anstalt under 2017 hade en majoritet (61 %) dömts för narkotikabrott, tillgreppsbrott eller brott mot liv och hälsa som huvudbrott. Jämfört med 2016 har det totala antalet intagna för narkotikabrott och tillgreppsbrott ökat med 6 respektive 2 procent, medan brott mot liv och hälsa minskat med 10 procent.

- För kvinnorna minskade antalet intagna med tillgreppsbrott och brott mot liv och hälsa som huvudbrott med 6 respektive 4 procent, från 2016 till 2017, medan de som dömts för narkotikabrott ökade med 1 procent. För männen ökade antalet som dömts för narkotikabrott och tillgreppsbrott som huvudbrott med 6 respektive 3 procent, medan antalet som dömts för och brott mot liv och hälsa minskade med 10 procent.

Häkte, IÖV och frivård

- Den 1 oktober 2017 var 1 830¹ personer inskrivna i häkte, fördelat på 116 kvinnor och 1 720¹ män. Det motsvarar en ökning sedan 2016, på totalt 8 procent, (+16 % kvinnor och +8 % män).
- Under 2017 påbörjade 1 640¹ personer intensivsövervakning med elektronisk kontroll (IUÖ), vilket jämfört med 2016 innebar en minskning med 10 procent. Av de som påbörjade IUÖ 2017 var 239 kvinnor och 1 400¹ män. Minskningen under året gällde främst männen (–12 %). För kvinnorna ökade i stället antalet med 4 procent. Jämfört med 2008 har antalet personer som påbörjat IUÖ minskat med 46 procent, (– 32 % kvinnor och –48 % män).
- År 2017 var det totalt 9 360¹ personer som påbörjade frivårdspåföljd med övervakning (här avses dömda till skyddstillsyn eller villkorligt frigivna från anstalt). Av dessa var 1 140¹ kvinnor och 8 220¹ män. Totalt sett minskade antalet med 1 procent (–2 % för kvinnorna och –1 % för männen). Jämfört med 2008 har antalet personer som påbörjade frivårdspåföljd med övervakning minskat med 27 procent (–26 % för kvinnorna och –27 % för männen).
- Den 1 oktober 2017 var 8 920¹ personer under övervakning (1 110¹ kvinnor och 7 810¹ män). Jämfört med 2008 var det en minskning med totalt 30 procent.

Inledning

Kriminalvårdsstatistiken redovisar personer intagna i kriminalvårdsanstalt, personer som övervakas av Kriminalvårdens frivårdsorganisation samt personer inskrivna i häkte. För att redovisa intagna och övervakade personer används framför allt två mått, dels antalet intagna respektive övervakade under året, dels antalet inskrivna respektive övervakade den 1 oktober. Antalet intagna och övervakade under året beskriver hur många personer som har börjat avtjäna ett fängelsestraff eller en övervakning någon gång under året. Statistiken redovisar då antalet *händelser*, vilket innebär att en person som har tagits in flera gånger under året räknas flera gånger. Antalet inskrivna och övervakade den 1 oktober beskriver däremot hur många *enskilda personer* som faktiskt var inskrivna i anstalt eller hos frivården just vid detta datum.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över kriminalvård, tänk på följande:

- Statistiken över inskrivna den 1 oktober omfattar i högre grad personer som dömts till längre fängelsestraff, medan statistiken över dem som intagits under året i högre grad omfattar personer som dömts till kortare fängelsestraff. Strukturen vad gäller ålder, kön, tidigare kriminalvårdspåföljd och vilket huvudbrott de dömts för kan därför se olika ut i de två populationerna.
- Det finns vissa nivåskillnader vid jämförelser mellan statistiken över antalet intagna i anstalt och lagföringsstatistiken över antalet fängelsedömda. Dessa skillnader beror bland annat på att en del fängelsedömda avtjänar sitt straff med elektronisk fotboja och därför inte räknas in i statistiken över personer intagna i anstalt, samt på att tidpunkten för det fällande domslutet om fängelse och datumet för själva inskrivningen i anstalt kan infalla under olika kalenderår.
- Den redovisade fängelsetiden är den tid som respektive person dömts till, inte den faktiska tid som personen varit inskriven i anstalt. Den redovisade

fängelsetiden tar således inte hänsyn till villkorlig frigivning eller tillgodoräknad tid.

- Statistiken redovisas som regel uppdelad på kön. I vissa fall är de könsuppdelade tidsserierna kortare än de tidsserier som finns för totalvärden. Detta för att statistiken tidigare enbart redovisats med totalsiffror och att det inte gått att återskapa tabeller uppdelat på kön. Det finns även vissa tidsserier som inte alls är könsuppdelade, det kan bero på att det handlar om tabeller som redovisar låga tal med få individer och att risken för röjande av enskilda individer anses vara stor.

Begrepp och definitioner

Nedan följer en beskrivning av begrepp och definitioner som statistiken över kriminalvård omfattas av.

- *Anstalt* är en benämning på fängelse. Anstalterna är antingen öppna eller slutna, beroende på graden av säkerhet. Från och med 2012 finns säkerhetsnivåerna 1–3.
- Att någon *avgår* från anstalt innebär att personen lämnar anstalten fysiskt, men inte nödvändigtvis att kriminalvårdspåföljden är avslutad. Det kan röra sig om personer som frigivits, personer för vilka verkställigheten av domen överflyttats till ett annat land, personer som har avlidit eller personer som av annan anledning inte längre befinner sig i anstalt. I många fall övergår ansvaret till frivården.
- *Avvikelse* innebär att en klient har lämnat anstaltsområdet utan tillstånd (rymning), eller att klienten inte har återvänt efter att ha fått vistas utanför anstaltsområdet under en viss tillåten tid.
- *Frigivna* avser både personer som villkorligt frigivits från sina fängelsestraff och personer som helt har verkställt sina fängelsestraff. Enligt huvudregeln tillämpas i dag villkorlig frigivning när personen har avtjänat två tredjedelar av den utdömda tiden (dock minst en månad).
- *Frivården* ansvarar för påföljder i frihet. Frivården har hand om övervakningen av personer som frigivits villkorligt, personer som dömts till skyddstillsyn samt personer som avtjänar sitt fängelsestraff i form av intensivövervakning med elektronisk kontroll. Personer som dömts till villkorlig dom med samhällstjänst övervakas inte av frivården, men frivården administrerar samhällstjänsten.
- *Häktning* avser frihetsberövande som beslutas av domstol efter framställning av åklagare. Häktningsförhandling ska ske i domstol senast fyra dagar efter gripandet. För att häktning ska kunna ske måste den misstänkte ha begått ett brott som kan ge fängelse i minst ett år. Åtal ska normalt vara väckt inom två veckor från häktningsbeslutet. I annat fall ska en ny häktningsförhandling hållas.
- *Inskrivna* avser personer som är inskrivna i häkte eller anstalt vid en viss tidpunkt. Normalt vistas personen på häktet eller anstalten. En person kan dock räknas

som inskriven även utan att vara närvarande, exempelvis den som är på permission eller som är placerad på sjukhus enligt 9 kap. 1 § fängelselagen (2010:610).

- *Intensivövervakning med elektronisk kontroll* är ett sätt att med hjälp av så kallad fotboja verkställa ett utdömt fängelsestraff om högst 6 månader utanför anstalt.
- För att underlätta anpassningen till samhället kan en intagen beviljas *permission* (tillstånd att lämna anstalten) enligt 10 kap. 1 § fängelselagen (2010:610) för en viss kort tid, om det inte finns någon påtaglig fara för fortsatt brottslig verksamhet eller misskötsamhet. Permission reglerades fram till 1 april 2011 i 2 kap. 32 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt. En permission kan *misskötas* genom att den intagne inte kommer till anstalten i rätt tid, så kallat uteblivande efter permission (den intagne räknas då som avviken). Permissionen kan även misskötas på annat sätt, till exempel genom att klienten inte vistas på rätt ort eller inte följer föreskrift om drogfrihet.
- *Rymning* innebär att en person som är intagen i anstalt har lämnat anstaltsområdet utan tillstånd. Här ingår även personer som avviker utan tillstånd från sin bevakare, i samband med en bevakad transport eller bevakad utevistelse.
- *Villkorlig frigivning* innebär att den som dömts till fängelse på viss tid kan friges innan hela den utdömda strafftiden har avtjänats. Generellt gäller att man friges villkorligt efter två tredjedelar av strafftiden, dock minst en månad.
- Personer som har dömts till skyddstillsyn eller är villkorligt frigivna kan stå under *övervakning* av frivården en viss tid. De ska då följa vissa föreskrifter och kan få hjälp och stöd från frivården.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se kapitlet *Beskrivning av statistiken*.

Resultat

I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten från statistiken över kriminalvård 2017. Först redovisas utvecklingen av antalet personer i anstalt, därefter redovisas strukturen, nivån och utvecklingen avseende de olika brottskategorierna för intagna och inskrivna i anstalt. I sammanställningen redovisas även resultat avseende utvecklingen av antalet permissioner och avvikelser från anstalt samt resultat avseende frivårds- och häktesverksamheten.

Notera att samtliga antalsuppgifter i text och tabeller är avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis avrundas 8 543 intagna till 8 540 intagna. Procenttal avrundas till närmaste heltal, det vill säga 12,56 procent avrundas till 13 procent. Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på oavrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Utvecklingen av antalet personer i anstalt

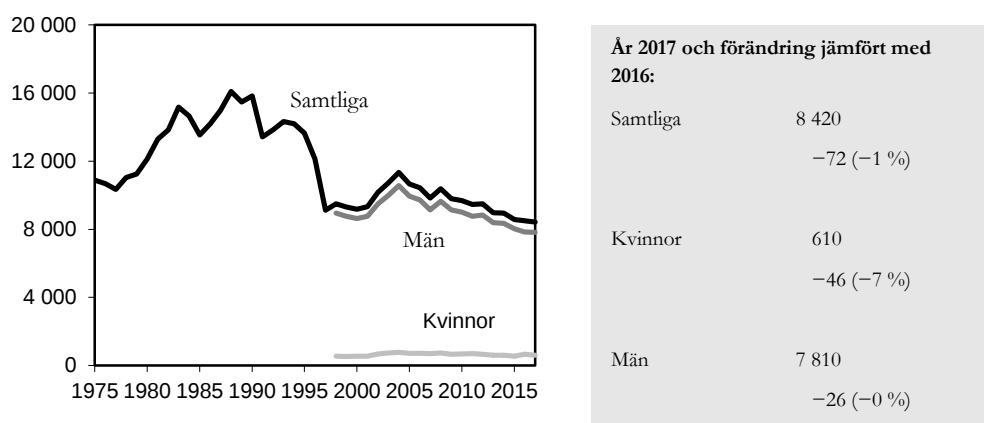
Intagna i anstalt

Under 2017 togs totalt 8 420² personer in i anstalt, vilket är en minskning (−1 %) jämfört med 2016, och det lägsta antalet intagna under mätperioden 1975–2017. Antalet kvinnor intagna i anstalt minskade med 46 personer (−7 %). Antalet män minskade med 26 personer (mindre än −1 %) jämfört med föregående år.

Jämfört med 1975 har antalet intagna i anstalt minskat med 2 460² personer (−23 %). Från år 1998 går det även att följa utvecklingen för kvinnor och män separat. Mellan åren 1998 och 2004 ökade både antalet kvinnor och antalet män i anstalt. För männen har antalet intagna sedan dess sjunkit kontinuerligt fram till 2017. Kvinnorna har legat på en förhållandevis jämn nivå under hela perioden 2004–2017, som högst 775 och som lägst 556 intagna per år. Jämfört med 2008,

² Talen i texten redovisas efter principen om tre informationsgivande siffror. Exempel: 10 148 intagna avrundas till 10 100 och 8 495 avrundas till 8 500, medan 656 intagna förblir 656. Samtliga *beräkningar* är dock gjorda med icke avrundade tal, varefter *resultaten* redovisas avrundade i texten.

då totalt 10 400² personer togs in i anstalt, har antalet intagna minskat med 19 procent. Antalet kvinnor har minskat med 16 procent, från 726, till 610 personer och antalet män har under samma period minskat med 19 procent, från 9 640² till 7 810² personer.

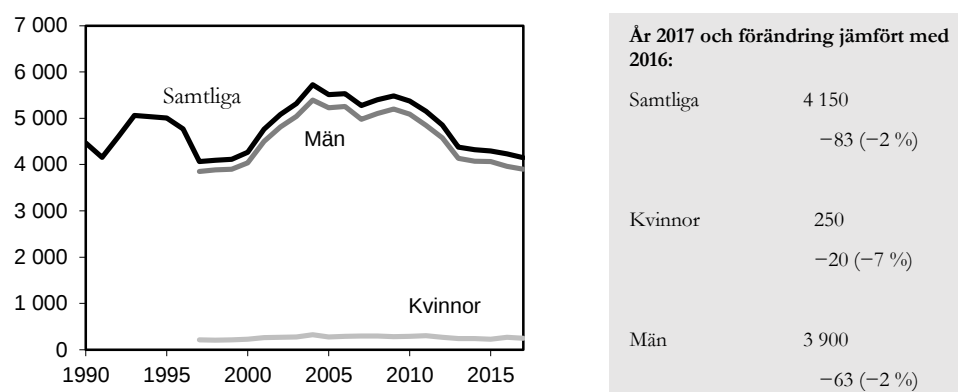

Figur 1². Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, åren 1975–2017.

Inskrivna i anstalt den 1 oktober

Från och med 1990 redovisas statistik över inskrivna i anstalt den 1 oktober. Den 1 oktober 2017 var det totalt 4 150² personer, vilket var en minskning med 2 procent jämfört med samma datum året innan.

Jämfört med 1990 har antalet inskrivna i anstalt den 1 oktober minskat med 7 procent. Sedan 1997 går det även att följa utvecklingen för kvinnor respektive män separat. Fram till 2004 ökade både antalet kvinnor och män som var intagna den 1 oktober. Därefter har antalet intagna den 1 oktober minskat, bland både kvinnor och män. Jämfört med 2008 har det totala antalet personer minskat med 23 procent. Antalet kvinnor har minskat med 47 personer, eller 16 procent. Antalet män har minskat med 1 200² personer, eller 24 procent.

Figur 2. Antal personer som var inskrivna i kriminalvårdsanstalt den 1 oktober, åren 1990–2017.

Medelbeläggning

Medelbeläggning är en beräkning av genomsnittligt antal inskrivna i anstalt per dag, under ett år (exklusive långtidsfrånvarande).

Från och med redovisningen av 2017 års statistik har kriminalvården tagit fram en ny definition för medelbeläggningen.³ Ändringarna i definitionen innebär att beläggningen blir lägre i jämförelse med beläggningen enligt den tidigare definitionen.

Jämfört med 2016 är medelbeläggningen i anstalt 2017 enligt den gamla definitionen oförändrad, 3 842⁴ personer 2017 jämfört med 3 780² personer 2016. Med den nya definitionen av medelbeläggning hamnar beläggningen i stället på 3 720² personer 2017, det vill säga drygt 100 klienter färre än med den skattade tidigare definitionen. Fördelat på kön var medelbeläggningen enligt den nya definitionen, för kvinnor 222 personer inskrivna i anstalt per dag. För männen var motsvarande siffra, enligt den nya definitionen, 3 500² personer. Eftersom beskrivningen av medelbeläggning gjorts om går det inte att göra några jämförelser bakåt i tid.

Permissioner och avvikelser från anstalt

Både antalet permissioner och antalet avvikelser från anstalt har minskat kraftigt under den senaste tioårsperioden. Dessa minskningar beror till övervägande del på de regel- och rutinändringar som har genomförts inom kriminalvården under perioden.

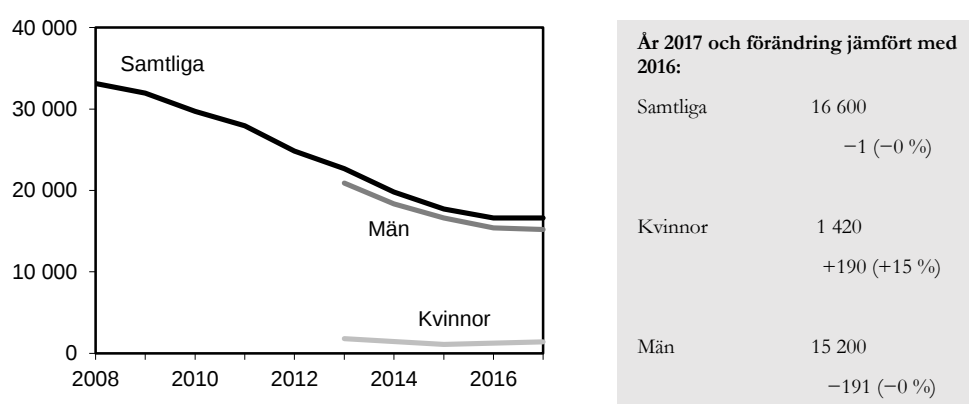
³ I den nya definitionen av medelbeläggning har platstyper som tidigare genererat beläggning men inte platser räknats bort för att ge en mer rättvisande bild av utnyttjandegraden. Även klienter som är frånvarande från en plats räknas bort, i tidigare definition exkluderades endast de som var frånvarande under en längre period.

⁴ Värdet skattat av kriminalvården utifrån tidigare definition av medelbeläggningen.

Permissioner

Tillstånd till permission kan efter ansökan ges för att få vistas utanför anstalt under en viss kort period. Permission kan till exempel ges för att kunna hålla kontakt med familj eller vidta åtgärder för att underlätta anpassning till samhället. Permission kan även sökas för att få tillgång till sjukvård utanför anstalt.

År 2017 beviljades 16 600² permissioner, vilket är samma antal som 2016. Av dessa beviljades 1 420² permissioner till kvinnor och 15 200² till män. För kvinnor ökade antalet permissioner med 190 (+15 %) jämfört med 2016. Männen permissioner minskade i stället med 191 (mindre än –1 procent). Jämfört med 2008 minskade det totala antalet permissioner med 16 500² permissioner (–50 %). Några motsvarande siffror uppdelat på kön finns inte för perioden.⁵

Figur 3. Antal beviljade permissioner från kriminalvårdsanstalt, åren 2008–2017.

Antalet beviljade permissioner påverkas till viss del av antalet personer som är intagna i anstalt. Dessutom omarbetades föreskrifterna för beviljande av permission i början av 2000-talet, vilket gjorde det svårare än tidigare att få permission. Regelsystemet ändrades igen den 1 april 2011, i och med att den nya fängelselagen trädde i kraft. Jämförelser före och efter 2011 bör därför göras med viss försiktighet.

⁵ Könsupplade siffror finns från redovisningsåret 2013.

Misskötta permissioner, avvikelser och rymningar

Misskött permission innebär till exempel att personen inte återvänder till anstalt när tiden för permissionen löpt ut. Övriga misskötta permissioner kan bland annat innebära att personen inte vistas på rätt ort under permissionen eller inte följer föreskrifter om drogfrihet.

Avvikelse från anstalt innebär att personen inte återkommer till anstalten efter till exempel permission, sjukhusbesök, frigång m.m. eller inte befinner sig där hen ska vara vid en given tidpunkt. Det kan även handla om att personen inte återkommer efter en obebaktad permission, så kallad "uteblivande efter permission". Avvikelse från anstalt är en form av misskött permission.

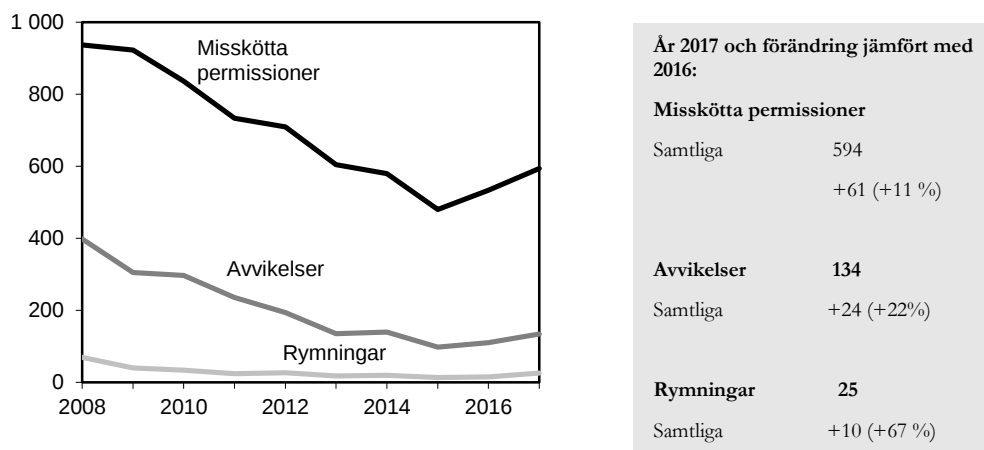
Rymning innebär att en person lämnar anstalten utan tillstånd. Här ingår även personer som avviker utan tillstånd från sin bevakare, i samband med en bevakad transport eller bevakad utevistelse. Rymning är en form av avvikelse från anstalt.

Antalet misskötta permissioner uppgick till 594 under 2017, vilket är en ökning med 11 procent jämfört med 2016. Mellan åren 2008–2015 minskade antalet misskötta permissioner kontinuerligt, därefter har antalet misskötta permissioner ökat. Under perioden 2008–2016 utgjorde de misskötta permissioner konstant cirka 3 procent av samtliga beviljade permissioner. Mellan 2016 och 2017 ökade denna andel något, till 4 procent av de beviljade permissionerna. Av de misskötta permissionerna 2017 avser ungefär 9 procent uteblivande efter permission.

År 2017 *avvek* 134 personer från anstalt (öppen eller sluten), vilket är en ökning med 22 procent jämfört med 2016. Huvuddelen av avvikelserna, 81 procent, begicks vid vistelse utanför anstalt.

Rymningar direkt från anstalt utgjorde 19 procent av alla avvikelser. Detta motsvarar 25 rymningar, vilket är 10 fler än föregående år. De flesta rymningarna, (–24 stycken), skedde från öppen anstalt, och endast en från sluten anstalt. Jämfört med 2008 har antalet minskat med 44 rymningar (–64 %). Utvecklingen ska ses i ljuset av att Kriminalvården under 2005 vidtog en rad åtgärder för att undvika rymningar. Den antalsmässigt största minskningen gäller främst rymningar från öppen anstalt (från 61 rymningar 2008 till 24 rymningar 2017). Under den senaste tioårsperioden har även rymningar från sluten anstalt minskat. År 2014 noterades det högsta antalet rymningar från sluten anstalt (6 rymningar) under perioden.⁶

⁶ Siffror gällande rymningar från öppen och sluten anstalt är hämtade från Kriminalvården.se

Figur 4. Antal missköta permissioner i kriminalvårdsanstalt, därav antal avvikelser från anstalt samt därav antal rymningar, åren 2008–2017.

Observera att antalet missköta permissioner, avvikelser och rymningar inte finns uppdelat på kön.

Frigivna från anstalt

Totalt frigavs 8 300² personer från anstalt under 2017. Jämfört med 2016 har antalet frigivna minskat med 46 personer (–1 %). Av dem var 628 kvinnor och 7 670² män. Antalet frigivna män minskade med 52 personer (–1 %) jämfört med 2016. Antalet frigivna kvinnor ökade i stället med 6 personer (+1 %). Jämfört med 2008 har antalet frigivna minskat med 17 procent, eller 1 660² personer. Det finns inga könsuppdelade siffror att jämföra med för 2008.⁷

Av samtliga personer som frigavs under 2017 var 6 310² personer (76 %) villkorligt frigivna. Av dessa var 450 kvinnor och 6 860² män.

Utveckling av antalet personer i anstalt efter ålder

Av samtliga personer som intogs i anstalt 2017 var 16 procent 50 år eller äldre, medan 45 procent var 30–49 år och 33 procent var 21–29 år. Ungefär 20 procent av kvinnorna som togs in i anstalt 2016 var 50 år eller äldre, 51 procent var 30–49 år och 27 procent var 21–29 år. Bland männen var motsvarande andel 16 procent i åldern 50 år eller äldre, 45 procent 30–49 år och 33 procent 21–29 år.

Sedan 1999 ska personer under 18 år dömas till sluten ungdomsvård i stället för fängelse, om det inte finns synnerliga skäl att döma till fängelse. Andelen unga intagna i anstalt är därför lägre än förväntat utifrån invånarantal och antalet

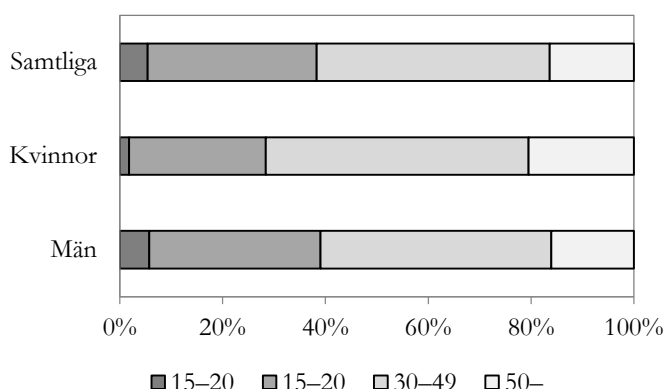
⁷ Könsuppdelade siffror över frigivna finns från redovisningsåret 2013.

lagföringsbeslut. Andelen ungdomar i åldern 15–20 år utgjorde 5 procent av samtliga personer som togs in 2017. Av samtliga kvinnor som intogs i anstalt var 2 procent 15–20 år. Bland männen var 6 procent 15–20 år.

Tabell 1. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt efter ålder 2017.

Ålder	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Kvinnor	Män
15–20	456	5	11	2	445	6	2	98
21–29	2 767	33	162	27	2 605	33	6	94
30–49	3 819	45	312	51	3 507	45	8	92
50–	1 381	16	125	20	1 256	16	9	91
Samtliga 15–	8 423	100	610	100	7 813	100	7	93

Den största andelen män återfinns i den yngsta åldersgruppen 15–20 år, där 98 procent var män och 2 procent kvinnor. Andelen kvinnor ökar sedan med stigande ålder och i åldersgruppen 50 år eller äldre är 91 procent män och 9 procent kvinnor.

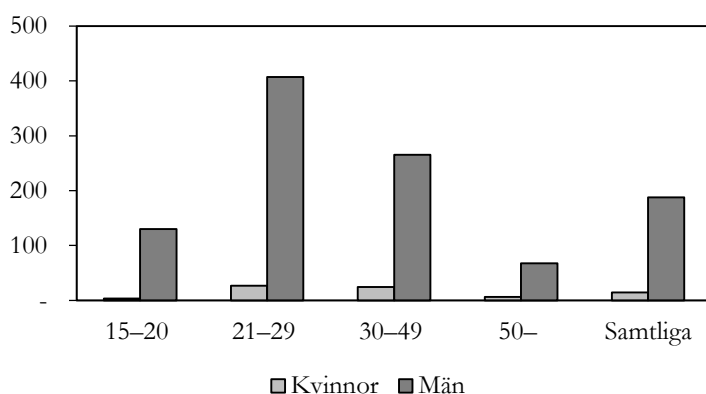
Figur 5. Andel personer som intagits i kriminalvårdsanstalt 2017, efter ålder.

Jämfört med 2008 är förändringarna i åldersstrukturen små. Intagna i anstalt i åldersgruppen 30–49 år har ökat med 3 procentenheter, medan intagna i åldersgruppen 21–29 år har minskat med 3 procentenheter. Intagna i övriga åldersgrupper har samma andelsfördelning som 2008. Den största förändringen för intagna kvinnor har skett mellan åldersgrupperna 21–29 år och 30–49 år, där den förstnämnda gruppen har minskat med 7 procentenheter samtidigt som den äldre åldersgruppen har ökat med 7 procentenheter. Övriga åldersgrupper visar på små förändringar jämfört med 2008. För männen har andelen intagna i åldersgruppen 21–29 minskat med 3 procentenheter, samtidigt som åldersgruppen 30–49 år har ökat med 2 procentenheter. Övriga åldersgrupper visar enbart små förändringar jämfört med 2008.

Åldersfördelningen bland de personer som var inskrivna i anstalt den 1 oktober 2017 liknar åldersfördelningen bland de personer som togs in i anstalt under året.

Intagna per 100 000 invånare⁸

Den största åldersgruppen sett till antalet intagna per 100 000 invånare är åldersgruppen 21–29 år. I denna grupp var det totalt 223 personer per 100 000 invånare som togs in i anstalt 2017. I åldersgrupperna 15–20 år respektive 50 år eller äldre, var det 70 respektive 36 personer per 100 000 invånare som togs in i anstalt under 2017. Antalet intagna kvinnor per 100 000 invånare är betydligt lägre än antalet män per 100 000 i samtliga åldersgrupper. Sammanlagt för samtliga kvinnor i åldern 15 år eller äldre var 15 av 100 000 intagna i anstalt 2017, medan motsvarande siffra för männen var 188 av 100 000.

Figur 6. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt 2017, efter ålder per 100 000 invånare i åldersgruppen.

Jämfört med 2016 var ökningen i totalt antal intagna i anstalt per 100 000 invånare störst för de yngre åldersgrupperna, 15–20 år och 21–29 år. I dessa åldersgrupper har antalet dessutom ökat med 5 respektive 10 personer per 100 000 av medelfolkmängden i åldersgruppen (+8 % respektive + 5 %). För de äldre åldersgrupperna ses i stället en minskning per 100 000 av medelfolkmängden med 8 personer för åldersgruppen 30–49 och 4 personer i åldersgruppen 50 år och äldre (– 5 % respektive – 10 %). Förändringen för män som togs in i anstalt per 100 000 invånare ser i stort sett ut som för samtliga intagna, eftersom det även för männen har skett en ökning av antalet intagna i åldersgrupperna 15–20 år och 21–29 år. Störst är ökningen i åldersgruppen 21–29 år, där antalet intagna per 100 000 invånare har ökat med 18 personer till 407 personer (+5 %). Den största minskningen hos män var i åldersgruppen 30–49 år, med 13 personer per 100 000 (– 5 %). För kvinnorna har antalet intagna per 100 000 i stället minskat för samtliga åldersgrupper. Minskningarna är dock små, mellan 1–2 personer per

⁸ Beräkningen är gjord utifrån SCB:s statistik över medelfolkmängd (ålder under året). Befolkningsstatistiken baseras på de uppgifter om folkbokförda personer som Skatteverket lämnar till SCB. Dock ingår även personer som inte är folkbokförda i Sverige i kriminalvårdsstatistiken.

100 000. De procentuella minskningarna för kvinnorna kan se höga ut, men beror på att minskningarna skett från mycket låga nivåer.

Tabell 2. Antal personer per 100 000 invånare som intagits i kriminalvårdsanstalt efter ålder 2017 och förändring jämfört med 2016.

Ålder	Samtliga			Kvinnor			Män		
	Antal	Förändring mot 2016		Antal	Förändring mot 2016		Antal	Förändring mot 2016	
		Antal	Procent		Antal	Procent		Antal	Procent
15–20	70	+5	+8	4	–2	–32	130	+10	+9
21–29	223	+10	+5	27	–1	–2	407	+18	+5
30–49	148	–8	–5	25	–2	–7	265	–13	–5
50–	36	–4	–10	6	–1	–15	68	–7	–9
Samtliga 15–	101	–3	–3	15	–1	–8	188	–20	–10

Utveckling av antalet personer i anstalt efter medborgarskap

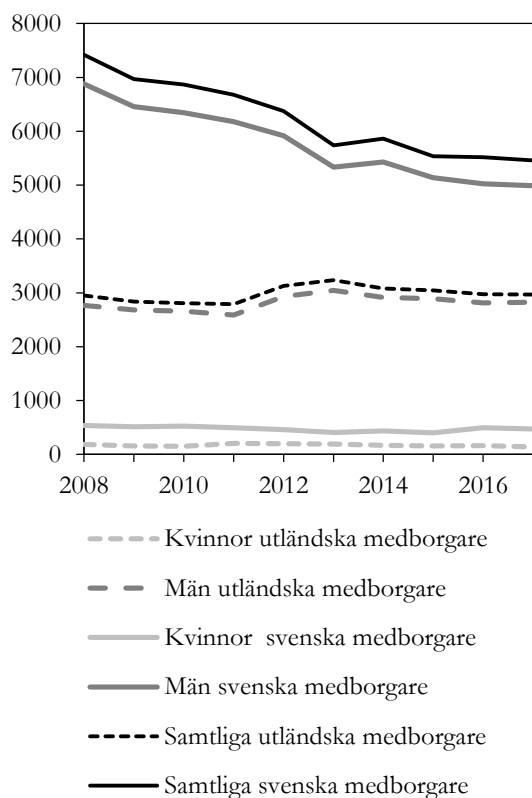
Personer utan svenskt medborgarskap redovisas i statistiken som utländska medborgare. Däremot framgår där inte vilket land det utländska medborgarskapet avser⁹. Om en person har flera medborgarskap, varav ett svenskt, redovisas personen i statistiken som svensk medborgare.

Av de totalt 8 420² personer som var *intagna* i anstalt under 2017 var 2 970² personer (35 %) utländska medborgare och 5 460² personer (65 %) svenska medborgare.

Jämfört med 2016 har både utländska och svenska medborgare i anstalt minskat i antal, med 9 personer (mindre än –1 %) respektive 63 personer (–1 %). Vad gäller antalet kvinnor har både de med utländskt och de med svenskt medborgarskap minskat i antal, med 24 personer (–15 %) respektive 22 personer (–4 %). Även antalet intagna män med svenskt medborgarskap minskade, med 41 personer (–1 %). Antalet män med utländskt medborgarskap ökade dock något, med 15 personer (+1 %).

Jämfört med 2008 är det totala antalet utländska medborgare 2017 närmast oförändrat, en ökning med 15 personer (mindre än +1 %). Antalet kvinnor med utländskt medborgarskap minskade med 49 personer (–26 %), samtidigt som antalet män med utländskt medborgarskap ökade med 64 personer (+2 %). Antalet svenska medborgare intagna i anstalt har under samma period minskat med 1 960² personer (–26 %). Minskningen under perioden avser både kvinnor och män med svenskt medborgarskap, som minskade med 67 personer (–12 %) respektive 1 900² personer (–28 %).

⁹ Statistik över medborgarskap uppdelat på värdsdel finns på Kriminalvårdens webbplats, www.kriminalvard.se.

År 2017 och förändring jämfört med 2016:

Svenska medborgare

Samtliga 5 460
-63 (-1 %)

Kvinnor 471
-22 (-4 %)

Män 4 990
-41 (-1 %)

Utländska medborgare

Samtliga 2 970
-9 (-0%)

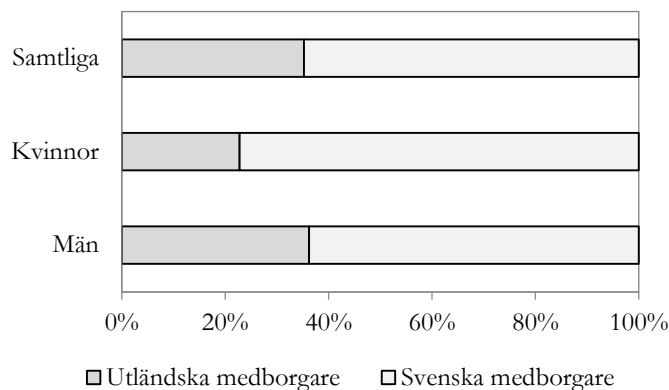
Kvinnor 139
-24 (-15 %)

Män 2 830
+15 (+1 %)

Figur 7. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, uppdelade utifrån medborgarskap, åren 2008–2017.

Av samtliga kvinnor intagna i fängelse 2017 hade 23 procent utländskt medborgarskap och 77 procent svenskt medborgarskap. Av männen var 36 procent utländska medborgare och 64 procent svenska medborgare. Av samtliga kvinnor har andelen med utländskt medborgarskap minskat något jämfört med 2016 (-2 procentenheter), medan andelen svenska kvinnor ökade i motsvarande grad under samma tid. Andelen manliga utländska respektive svenska medborgare låg 2017 på samma nivåer som 2016.

Eftersom *antalet* intagna personer med svenskt medborgarskap under perioden 2008 till 2017 har minskat påtagligt, samtidigt som antalet personer med utländskt medborgarskap har ökat, har *andelen* utländska medborgare, framför allt andelen män med utländskt medborgarskap, blivit större de senaste tio åren samtidigt som andelen svenska medborgare blivit mindre. Jämfört med 2008 har andelen utländska medborgare totalt sett ökat med +7 procentenheter, från 28 procent till 35 procent av samtliga intagna, medan andelen svenska medborgare minskat i motsvarande grad. Ökningen under tioårsperioden avser enbart utländska män (+ 7 procentenheter). Andelen utländska kvinnor har i stället minskat under samma period (- 3 procentenheter). Även minskningen av andelen svenska medborgare i anstalt avser endast män (-7 procentenheter), medan andelen svenska kvinnor har ökat med +3 procentenheter sedan 2008.

Figur 8. Andel personer som intagits i kriminalvårdsanstalt 2017, efter medborgarskap.

Av de totalt 4 150 personer som var *inskrivna* i anstalt den 1 oktober 2017 var 1 240² personer (30 %) utländska medborgare och 2 910² personer (70 %) svenska medborgare. Jämfört med 2016 har antalet utländska medborgare minskat med 3 procent och antalet svenska medborgare har minskat med 2 procent. Jämfört med 2013 har antalet utländska medborgare inskrivna den 1 oktober minskat med 10 procent, och antalet svenska medborgare minskat med 3 procent.

Brottsstrukturen

Intagna i anstalt

Av de 8 420² personer som intogs i anstalt 2017 hade mer än hälften (61 %) dömts för narkotikabrott (1–3b § narkotikastrafflagen), tillgreppsbrott (8 kap. BrB) eller brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB) som huvudbrott.

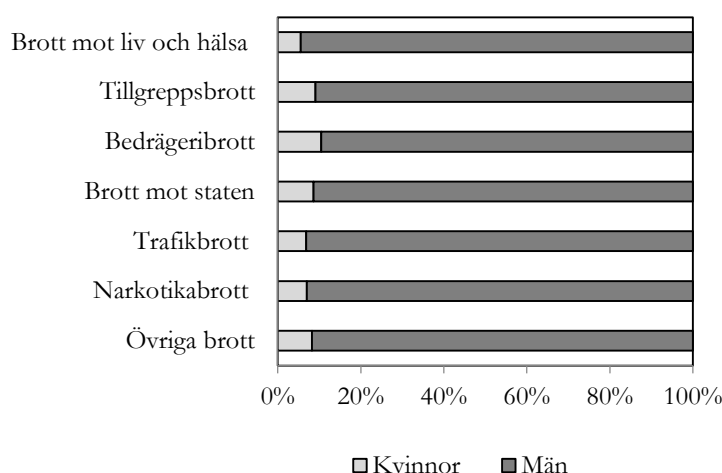
Av de 2 270² personer som dömts för brott mot narkotikastrafflagen (27 procent av de intagna) var 2 110² män och 159 kvinnor. Tillgreppsbrott var huvudbrottet för 1 870² personer (22 %), varav 1 700² var män och 170 kvinnor. Av de som dömts för tillgreppsbrott hade något fler än hälften dömts för grov stöld eller rån (inklusive grovt rån), varav 891 män och 57 kvinnor. Vidare hade 12 procent av de intagna (991 personer, varav 936 män och 55 kvinnor) dömts för brott mot liv och hälsa, vanligast för misshandel (inklusive grov misshandel). Ungefär 12 procent (981 personer, varav 914 män och 67 kvinnor) togs in i anstalt för brott mot trafikbrottslagen. Det vanligaste trafikbrottet var rattfylleri (inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika samt grovt rattfylleri). De personer som togs in i anstalt för brott mot staten (16 kap. BrB), framför allt våld mot tjänsteman, utgjorde 5 procent av samtliga intagna, vilket motsvarade 381 män och 36 kvinnor.

Tabell 3. Antal personer intagna i kriminalvårdsanstalt utifrån brottstyp (huvudbrott) under 2017.

Brottstyp	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Kvinnor	Män
Samtliga brott	8 423	100	610	100	7 813	100	7	93
Brott mot liv och hälsa	991	12	55	9	936	12	6	94
Tillgreppsbrott	1 872	22	170	28	1 702	22	9	91
Bedrägeribrott	306	4	32	5	274	4	10	90
Brott mot staten	417	5	36	6	381	5	9	91
Trafikbrott	981	12	67	11	914	12	7	93
Narkotikabrott	2 269	27	159	26	2 110	27	7	93
Övriga brott	1 587	19	91	15	1 496	19	6	94

Brottsstrukturen 2017 är i stort sett densamma som 2016. I ett tioårsperspektiv har det dock skett förändringar bland de intagna. Främst märks förändringar i andelen intagna för trafikbrott och narkotikabrott. Jämfört med 2008 har andelen intagna för trafikbrott minskat med 6 procentenheter för männen och 8 procentenheter för kvinnorna, medan andelen intagna för narkotikabrott har ökat med 8 procentenheter för männen. För kvinnorna skedde ingen förändring avseende narkotikabrotten.

De *antalsmässigt* vanligaste huvudbrotten bland män som intogs i anstalt 2017 var narkotikabrott, tillgreppsbrott och brott mot liv och hälsa. Dessa brottstyper var även de antalsmässigt vanligaste huvudbrotten bland de intagna kvinnorna. År 2017 togs 159 kvinnor och 2 110² män in i anstalt efter att ha blivit dömda för någon typ av narkotikabrott. Det motsvarar 26 procent av samtliga intagna kvinnor respektive 27 procent av samtliga intagna män. Sammanlagt 170 kvinnor (28 % av samtliga intagna kvinnor) och 1 700² män (22 % av samtliga intagna män) hade dömts för tillgreppsbrott som huvudbrott. Totalt 55 kvinnor och 936 män (9 % respektive 12 %) hade dömts för brott mot liv och hälsa.

Figur 9. Andel personer som intagits i kriminalvårdsanstalt 2017, efter huvudbrott och kön.

Ser man i stället till könsfördelningen hos de intagna för olika brottstyper (huvudbrott) framgår att männens andel är betydligt större än kvinnornas i samtliga fall, framför allt gällande brott mot liv och hälsa, som omfattar bland annat misshandelsbrott. I denna kategori står männen för 94 procent och kvinnorna för 6 procent av samtliga intagna. Den brottskategori som har högst andel kvinnor är bedrägeribrott, där 10 procent av de intagna är kvinnor och 90 procent män.

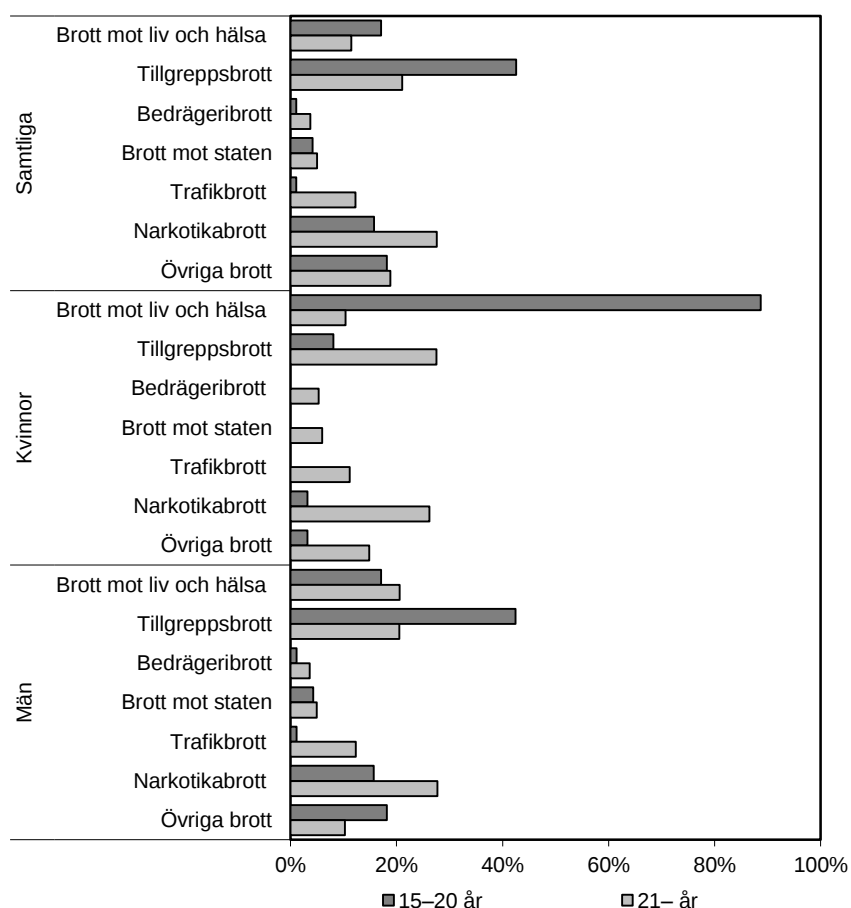
Ålder och huvudbrott

I jämförelser mellan olika åldersgrupper måste man ta hänsyn till att unga personer mellan 15 och 20 år döms till fängelse i mindre utsträckning jämfört med äldre personer, i synnerhet vid lindrigare brott. Domstolarna ska i så stor utsträckning som möjligt undvika fängelsepåföljd när det gäller unga lagöverträdare och om möjligt döma till alternativa påföljder. Det bidrar till att det är färre personer i åldern 15–20 år som är intagna i fängelse i förhållande till hur många i åldersgruppen som lagförs för brott.

Vanligaste huvudbrotten i olika åldersgrupper

För ungdomar i åldern 15–20 år som togs in i anstalt 2017 var det vanligaste huvudbrottet tillgreppsbrott framför allt stöld (inklusive grov stöld) och rån (inklusive grovt rån). I denna åldersgrupp var det 8 procent av kvinnorna och 42 procent av männen som hade dömts för tillgreppsbrott som huvudbrott. Det vanligaste brottet för kvinnor i åldersgruppen 15–20 år var brott mot liv och hälsa; 89 procent var dömda för detta brott.

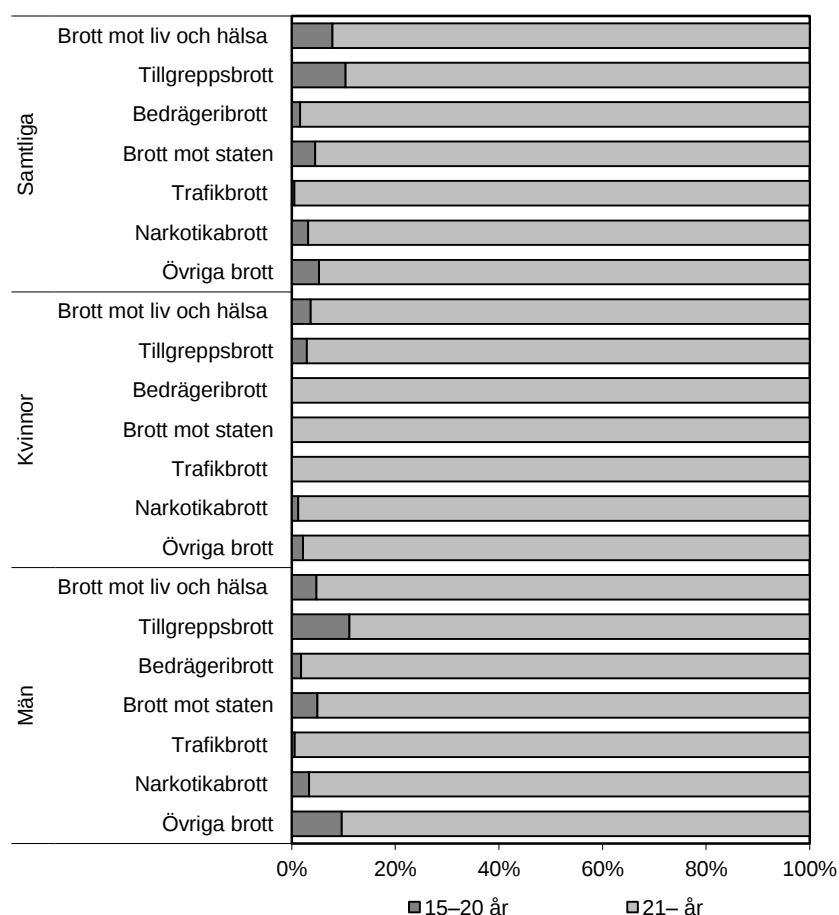
I åldersgruppen 21 år och äldre var de vanligaste huvudbrotten för män narkotikabrott, tillgreppsbrott och brott mot liv och hälsa (28 procent, 21 procent respektive 21 procent av de intagna i åldersgruppen). För kvinnorna i åldersgruppen 21 år och äldre var de vanligaste huvudbrotten tillgreppsbrott och narkotikabrott (28 procent respektive 26 procent av de intagna i åldersgruppen).

Figur 10. Andel personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, i åldersgrupperna 15–20 år respektive 21 år eller äldre, efter huvudbrott 2017.

Andelsfördelning av huvudbrott mellan yngre och äldre åldersgrupper

Tillgreppsbrott är det huvudbrott där den största andelen unga män finns representerad. Gruppen män 15–20 år och gruppen män 21 år eller äldre var 11 respektive 89 procent. För kvinnor var det huvudbrottet brott mot liv och hälsa som hade störst andel unga intagna. Andelsfördelningen var här 4 respektive 96 procent mellan gruppen kvinnor 15–20 år och gruppen kvinnor 21 år eller äldre. Både trafikbrott och bedrägeribrott förekom framför allt i åldersgruppen 21 år och äldre. För männen återfanns 99 procent av trafikbrotten och 98 procent av bedrägeribrotten i åldersgruppen 21 år och äldre. För kvinnorna återfanns 100 procent av bedrägeribrotten, trafikbrotten och brotten mot staten i gruppen 21 år och äldre under 2017.

Figur 11. Andel personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, efter huvudbrott och ålder 2017.

Inskrivna i anstalt den 1 oktober

Resultatet för statistiken över inskrivna i anstalt vid en viss tidpunkt skiljer sig från resultatet för statistiken över intagna under loppet av ett år. Skillnaden beror på att statistiken över inskrivna vid en viss tidpunkt i högre grad omfattar personer som begått grova brott och dömts till långa fängelsestraff.

Personer som begått brott mot liv och hälsa utgjorde till exempel 26 procent av de inskrivna den 1 oktober 2017, men endast 12 procent av de personer som togs in i anstalt samma år. För kvinnor var motsvarande siffror 24 procent respektive 9 procent, och för männen 26 respektive 12 procent.

Vad gäller dömda för brott mot trafikbrottslagen, som vanligtvis ger kortare strafftider, är förhållandet det motsatta. Dessa personer utgjorde endast 2 procent av de inskrivna den 1 oktober 2017, men 12 procent av samtliga personer som togs in i anstalt under 2017. För kvinnor var dessa siffror 4 respektive 11 procent, och för männen 2 respektive 12 procent.

Tabell 4. Antal personer som var inskrivna i kriminalvårdsanstalt den 1 oktober 2017 efter brottstyp (huvudbrott).

Brottstyp	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	procent	Antal	procent	Antal	procent	Kvinnor	män
Samtliga brott	4 148	100	250	100	3 898	100	6	94
Brott mot liv och hälsa	1 070	26	59	24	1 011	26	6	94
Tillgreppsbrott	726	18	47	19	679	17	6	94
Bedrägeribrott	150	4	21	8	129	3	14	86
Brott mot staten	91	2	8	3	83	2	9	91
Trafikbrott	98	2	11	4	87	2	11	89
Narkotikabrott	859	21	42	17	817	21	5	95
Övriga brott	1 154	28	62	25	1 092	28	5	95

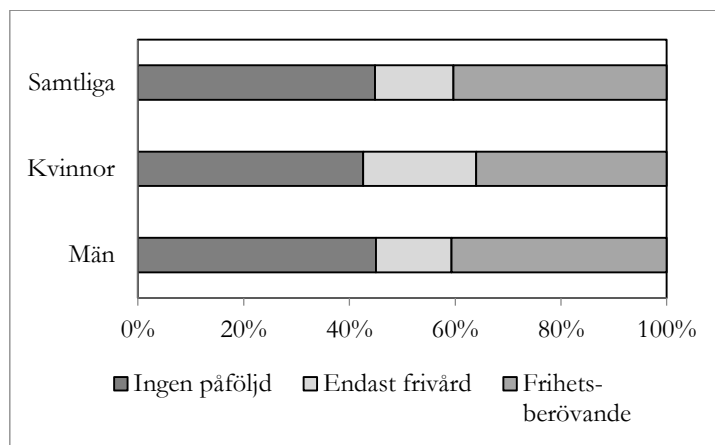
Vissa förändringar i brottsstrukturen kan noteras vid en jämförelse med 2008. Andelen inskrivna den 1 oktober har minskat med 4 procentenheter för narkotikabrott, men ökat med 3 procentenheter för brott mot liv och hälsa. För kvinnor har förändringarna varit störst när det gäller narkotikabrott och bedrägeribrott; andelen inskrivna för narkotikabrott minskade med 15 procentenheter, medan andelen inskrivna för bedrägeribrott ökade med 4 procentenheter. För männen har ökningen varit störst för brott mot liv och hälsa, som ökat med 3 procentenheter, medan inskrivna för narkotikabrott har minskat med 3 procentenheter.

Tidigare kriminalvårdspåföljd¹⁰

Av de 8 420² personer som togs in i anstalt 2017 hade 41 procent av männen och 36 av kvinnorna tidigare haft en frihetsberövande kriminalvårdspåföljd, och 14 procent av männen och 21 av kvinnorna hade tidigare haft en frivårdspåföljd. Resterande 45 respektive 43 procent hade inte haft någon tidigare kriminalvårdspåföljd.¹¹ Andelarna är i stort sett oförändrade jämfört med 2016.

¹⁰ I samband med produktionen av 2015 och 2017 års kriminalvårdsstatistik gjorde Kriminalvården förändringar i variabeln *tidigare kriminalvårdspåföljd*. På grund av förändringarna har tidigare publicerade statistikvärden korrigerats. För mer information, se avsnittet *Statistikens innehåll, Jämförbarhet över tid*.

¹¹ Att inte ha haft någon tidigare kriminalvårdspåföljd behöver inte innebära att personen är obelastad. Påföljderna böter, villkorlig dom och överlämnande till särskild vård räknas till exempel inte som tidigare kriminalvårdspåföljder.

Figur 12. Andel personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, efter tidigare kriminalvårdspåföljd, 2017.

Störst andel kvinnor finns i gruppen som endast haft frivårdspåföljd innan de togs in i anstalt; i denna grupp var 10 procent kvinnor och 90 procent män. I gruppen utan tidigare påföljd var 7 procent kvinnor och 93 procent män, och i gruppen med tidigare frihetsberövande påföljd var fördelningen 6 procent kvinnor och 94 procent män.

Tabell 5. Antal personer som intagits i anstalt efter tidigare kriminalvårdspåföljd 2017.

Tidigare kriminalvårdspåföljd	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	procent	Antal	procent	Antal	procent	Kvinnor	Män
Ingen påföljd	3 778	45	260	43	3 518	45	7	93
Endast frivård	1 246	15	130	21	1 116	14	10	90
Frihetsberövande	3 399	40	220	36	3 179	41	6	94
Samtliga tidigare kriminalvårdspåföljder	8 423	100	610	100	7 813	100	7	93

Jämfört med 2008 har antalet personer som tidigare varit frihetsberövade minskat. För männen har antalet minskat med 1 460² personer (−32 %) och för kvinnorna med 110 personer (−33 %). Även de personer som intagits utan tidigare kriminalvårdspåföljd har minskat; med 493 personer (−12 %) för männen och 21 personer (−7 %) för kvinnorna. Antalet intagna personer som tidigare haft frivårdspåföljd har i stället ökat jämfört med 2008. För männen ökade denna kategori med 124 personer (+13 %) och för kvinnorna ökade den med 15 personer (+ 13 %).

Tabell 6. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt efter tidigare kriminalvårdspåföljd 2017 och utveckling jämfört med 2008.

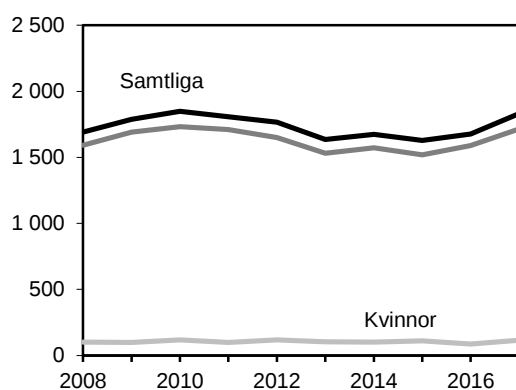
Tidigare kriminalvårdspåföljd	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	Utv.	Antal	Utv.	Antal	Utv.
Ingen påföljd	3 778	−12%	260	−7%	3 518	−12%
Endast frivård	1 246	+13%	130	+13%	1 116	+13%
Frihetsberövande	3 399	−32%	220	−33%	3 179	−32%
Samtliga tidigare kriminalvårdspåföljder	8 423	−19%	610	−16%	7 813	−19%

Utvecklingen av antalet personer inskrivna i häkte

Den 1 oktober 2017 var 1 830² personer *inskrivna i häkte*, varav 116 kvinnor och 1 715 män. Det motsvarar ungefär 6 procent kvinnor och 94 procent män. Jämfört med den 1 oktober 2016 motsvarar det en ökning med 8 procent för männen och 33 procent för kvinnorna.

Bland samtliga personer inskrivna i häkte den 1 oktober 2017 var 82 procent häktade (1 500² personer, varav 97 kvinnor och 1 410² män) och 3 procent var anhållna eller gripna (56 personer, varav 1 var kvinna). De övriga 273 personerna inskrivna i häkte (15 %) avtjänade till exempel fängelsestraff, hade tagits i förvar enligt utlänningslagen eller hade omhändertagits enligt lagen om vård av unga eller lagen om vård av missbrukare. Av samtliga dessa övriga inskrivna var cirka 7 procent kvinnor.

Från 2008 till 2017 har antalet inskrivna i häkte den 1 oktober ökat med 8 procent, vilket motsvarar 139 personer (varav 123 män och 16 kvinnor).

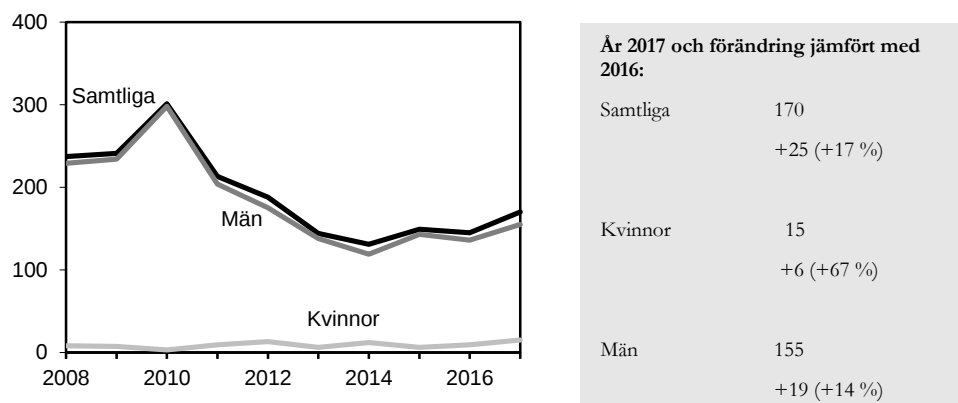
År 2017 och förändring jämfört med 2016:

Samtliga	1 830
	+139 (+8 %)
Kvinnor	116
	+16 (+16 %)
Män	1 720
	+123 (+8 %)

Figur 13. Antal personer inskrivna i häkte den 1 oktober, åren 2008–2017.

Verkställighetsfall

Den 1 oktober 2017 avtjänade 170 personer *fängelsestraff i häkte* (verkställighetsfall). Av dem var 15 kvinnor och 155 män, det motsvarar 9 procent kvinnor respektive 91 procent män. Antalet verkställighetsfall ökade med 17 procent jämfört med året innan. Den högsta nivån under den senaste tioårsperioden kan noteras för 2010, med 301 verkställighetsfall, varav 298 män och 3 kvinnor.

Figur 14. Antal verkställighetsfall (fängelsedömda) i häkte den 1 oktober, åren 2008–2017.

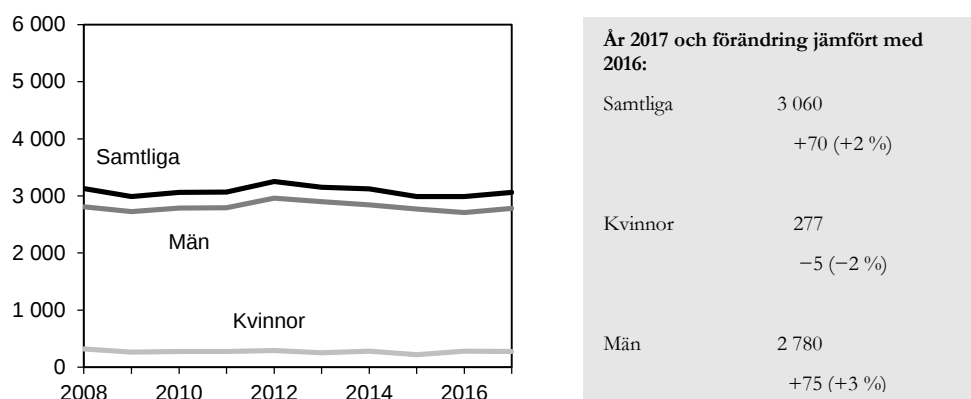
Utveckling av strafftider för påföljder i anstalt

Av samtliga personer intagna i anstalt under 2017 var 36 procent dömda till påföljder på högst 2 månader, 39 procent var dömda till fängelse på mer än 2 månader–högst 1 år, och 24 procent var dömda till påföljder på mer än 1 år. För kvinnor var de kortaste fängelsepåföljderna vanligast (45 %) och de längsta minst förekommande (18 %). För männen var det i stället fängelsepåföljder på mer än 2 månader–högst 1 år som var vanligast (39 %).

Tabell 7. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, efter strafftidens längd.

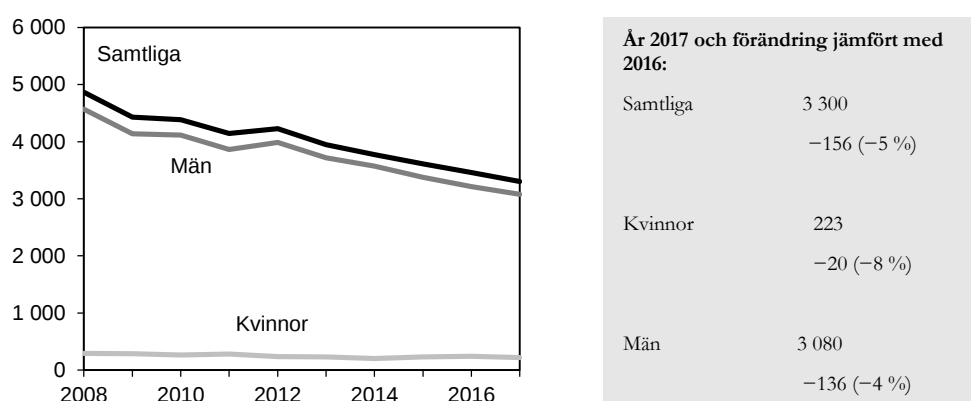
Strafftid	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Mindre än 1 månad, högst 2 månader	3 060	36	277	45	2 783	36
Mer än 2 månader, högst 12 månader	3 302	39	223	37	3 079	39
Mer än 12 månader–	2 061	24	110	18	1 951	25
Samtliga fängelsepåföljder	8 423	100	610	100	7 813	100

År 2017 togs 3 060² personer med strafftider på *mindre än en månad till högst två månader* in i anstalt. Av dessa var 277 kvinnor och 2 780² män. År 2016 var det totalt 2 990² personer med strafftider inom den kategorin. Det motsvarar en ökning med 75 män (+3 %) och en minskning med 5 kvinnor (–2 %) från 2016 till 2017. Jämfört med 2008 har det totala antalet intagna 2017 inom den kategorin minskat med 2 procent. Antalet kvinnor har minskat med 13 procent och antalet män med 1 procent.

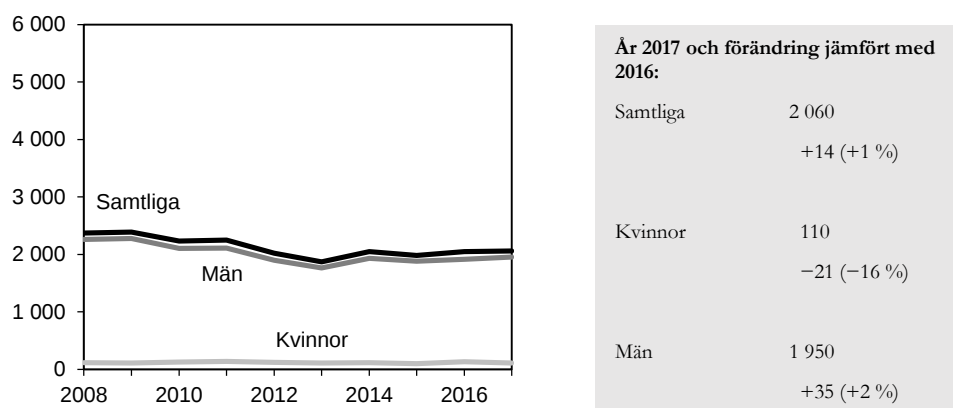
Figur 15. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, med en strafftid på mindre än 1 månad–högst 2 månader, åren 2008–2017.

Antalet intagna med strafftider på *mer än två månader till högst ett år* har minskat med 5 procent, från 3 460² personer 2016 till 3 300² personer 2017 jämfört med 2016. Det motsvarar en minskning med 20 kvinnor och 136 män eller en minskning med 8 procent för kvinnorna och 4 procent för männen. Jämfört med 2008 har antalet intagna inom den kategorin minskat med 32 procent. Det motsvarar en minskning med 24 procent för kvinnorna (70 kvinnor) och 33 procent för männen (1 490² män).

Figur 16. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, med en strafftid på mer än 2 månader–högst 12 månader, åren 2008–2017.

Antalet intagna med strafftider på *mer än ett år* har ökat med 1 procent eller 14 personer, till 2 060² personer 2017 jämfört med 2016. Männen ökade med 35 personer (+2 %) samtidigt som antalet kvinnor minskade med 21 personer (-16 %). Antalet intagna med strafftider på *mer än ett år* har minskat med 13 procent jämfört med 2008. Det motsvarar en minskning med 310 män (-14 %) och 3 kvinnor (-3 %).

Figur 17. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, med en strafftid på mer än 12 månader, åren 2008–2017.

Fördelningen av strafftider

För män var fängelsestraff i kategorin *mer än två, högst sex månader* vanligast under 2017. Av de 7 810² män som intogs i anstalt under 2017 hade 24 procent dömts till ett straff inom detta intervall. För kvinnor var den vanligaste strafftiden *högst en månad*. Av de 610 kvinnor som intogs i anstalt hade 28 procent dömts till ett straff inom detta intervall. Det var också den näst vanligaste kategorin för män. Av de män som togs in i anstalt under 2017 hade 1 680² (21 %) dömts till straff inom den kategorin. Den näst vanligaste kategorin för kvinnor var omvänt i kategorin *mer än två, högst sex månader*; under 2017 hade 142 kvinnor (23 %) dömts till ett straff inom detta intervall. Det strafftidsintervall där minst antal män och kvinnor var intagna under 2017 var strafftider på *mer än fyra år*, där endast 4 procent av de intagna männen och 2 procent av kvinnorna återfanns.

Tabell 8. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt efter strafftidens längd och utveckling sedan 2008.

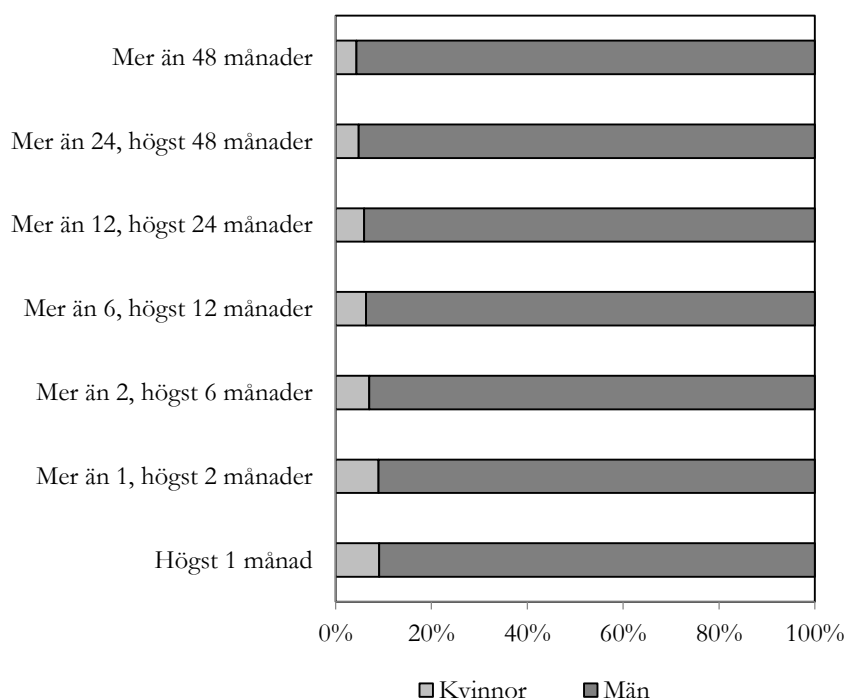
Strafftid	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	Utv.	Antal	Utv.	Antal	Utv.	Kvinnor	Män
Högst 1 månad	1 843	+1%	168	-20%	1 675	+4%	9	91
Mer än 1, högst 2 månader	1 217	-7%	109	-2%	1 108	-8%	9	91
Mer än 2, högst 6 månader	2 026	-30%	142	-23%	1 884	-31%	7	93
Mer än 6, högst 12 månader	1 276	-35%	81	-25%	1 195	-35%	6	94
Mer än 12, högst 24 månader	1 075	+14%	64	+31%	1 011	+14%	6	94
Mer än 24, högst 48 månader	663	-29%	32	-27%	631	-29%	5	95
Mer än 48 månader	323	-36%	14	-30%	309	-36%	4	96
Samtliga fängelsepåföljder	8 423	-19%	610	-16%	7 813	-19%	7	93

Jämfört med 2008 har den totalt största antalsmässiga förändringen skett i påföljdsintervall *mer än 2 månader–högst 6 månader*, som har minskat med

883 intagna (−30 %). För männen minskade antalet beslut med 840 (−31 %) och för kvinnorna med 43 beslut (−23 %). Den största totala antalsökningen jämfört med 2008 återfanns i intervallet *mer än 1 år–högst 2 år*, med en ökning på 136 personer (+14 %). Även här ökade både antalet män och kvinnor, med 121 män (+14 %) och 15 kvinnor (+31 %). I ett strafftidsintervall går utvecklingen för kvinnor respektive män åt olika håll. I intervallet med anstaltspåföljder på *högst 1 månad* minskade antalet intagna kvinnor med 41 personer (−20 %) samtidigt som antalet män i detta intervall ökade med 63 personer (+4 %) jämfört med 2008.

Könsfördelning

I alla strafftidsgrupper var män i absolut majoritet jämfört med kvinnor under år 2017. Andelen kvinnor var störst i de två strafftidsgrupperna *högst en månad*, respektive *mer än 1, högst 2 månader* där 9 procent var kvinnor och 91 procent var män. Minst andel kvinnor återfinns i strafftidsgruppen *mer än fyra år* där 4 procent var kvinnor och 96 procent var män 2017. I de övriga strafftidsgrupperna däremellan var mellan 5–7 procent kvinnor.

Figur 18. Andel personer som intagits i kriminalvårdsanstalt, efter strafftidens längd och kön 2017.

Utveckling av fängelsepåföljder som avtjänats genom intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV)

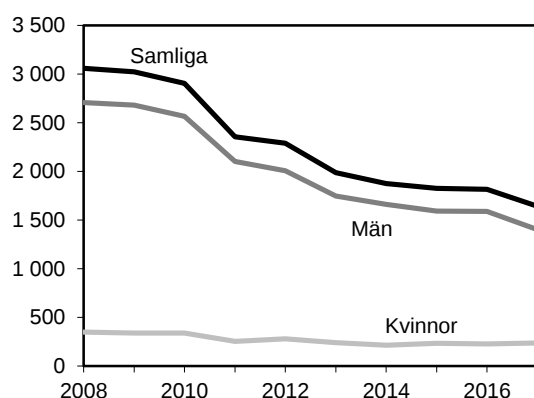
Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), även kallad fotboja, är ett sätt att verkställa ett utdömt fängelsestraff om högst sex månader utanför anstalt. IÖV verkställs av frivården.

Den 1 oktober 2001 infördes på försök möjligheten även för personer som är dömda till minst två års fängelse att avtjäna den sista tiden av straffet utanför anstalt, med intensivövervakning med elektronisk kontroll, så kallad *IÖV-utsluss*. Den 1 januari 2007 kom IÖV-utsluss att ersättas med *utökad frigång*. Genom denna förändring har även målgruppen för den tidigare IÖV-utslussningen blivit större.

År 2017 började 1 640² personer avtjäna ett fängelsestraff genom intensivövervakning. Av dessa var 239 kvinnor och 1 400² män, vilket motsvarade 15 procent kvinnor och 85 procent män. De vanligaste brotten bland dessa personer var brott mot trafikbrottslagen, framför allt rattfylleri (inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika och grovt rattfylleri). Cirka 63 procent av kvinnorna och 51 procent av männen, eller 151 kvinnor respektive 712 män, var dömda för brott mot trafikbrottslagen.

Totalt sett har antalet personer som påbörjat intensivövervakning under 2017 minskat med 10 procent jämfört med 2016. Det motsvarar en minskning på 12 procent av männen (185 män) och en lätt ökning på 4 procent av kvinnorna (10 kvinnor). Antalet påbörjade intensivövervakningar har minskat för de flesta typer av brott.

I ett längre perspektiv, jämfört med 2008, har det totala antalet påbörjade intensivövervakningar minskat med 1 420² personer (–46 %). Denna minskning består framför allt av en minskning bland männen, med 1 310² män (–48 %), även antalet kvinnor minskade med 111 kvinnor (–32 %).

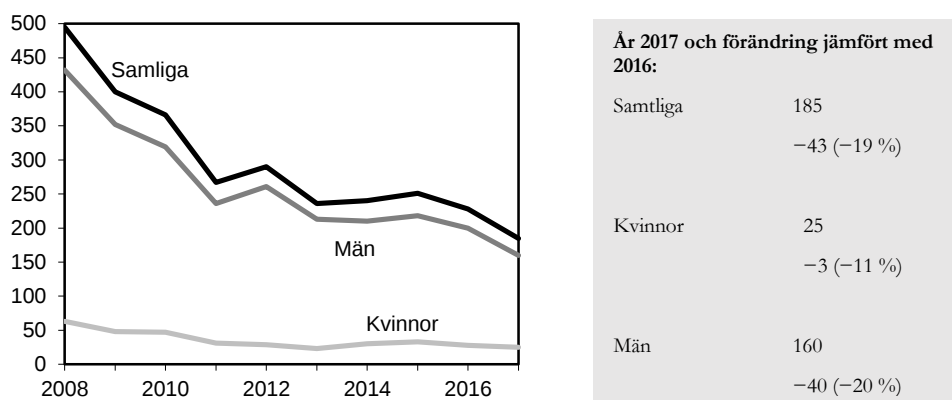

År 2017 och förändring jämfört med 2016:

Samtliga	1 640
	–175 (–10 %)
Kvinnor	239
	+10 (+4 %)
Män	1 400
	–185 (–12 %)

Figur 19. Antal personer som påbörjat intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV) under året, åren 2008–2017.

Den 1 oktober 2017 övervakades 160 män och 25 kvinnor med elektronisk kontroll, vilket jämfört med 2016 innebär en minskning på 20 procent för männen och 11 procent för kvinnorna. Jämfört med 2008 har antalet under övervakning den 1 oktober 2017 minskat med totalt 310 personer (–63 %) vilket motsvarar en minskning med 272 män (–63 %) och 38 kvinnor (–60 %).

Figur 20. Antal personer som är under intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV) den 1 oktober, åren 2008–2017.

Utveckling av frivårdspåföljder

Inom frivården övervakas de personer som döms till skyddstillsyn, samhällstjänst eller kontraktsvård, villkorligt frigivna från fängelse och personer som övervakas genom IÖV (se ovan). Här redovisas utvecklingen gällande övervakning av det totala antalet personer dömda till skyddstillsyn respektive villkorligt frigivna från fängelse.

Under 2017 påbörjade totalt 8 220² män och 1 140² kvinnor någon form av övervakning administrerad av kriminalvården. Av männen var 63 procent (5 160² män) dömda till skyddstillsyn och 37 procent (3 060² män) villkorligt frigivna. Av kvinnorna var 83 procent (952 kvinnor) dömda till skyddstillsyn, och 17 procent (192 kvinnor) villkorligt frigivna. Därutöver hade ett fåtal (totalt mindre än 10 personer) överflyttats från annat nordiskt land.

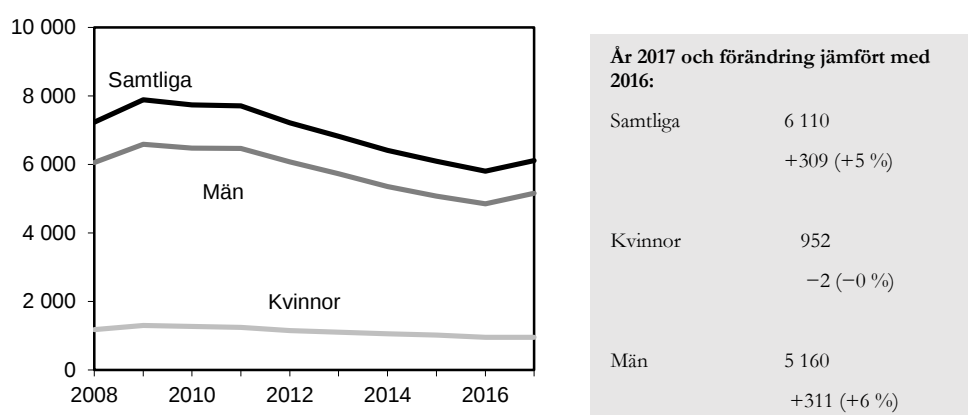
År 2008 inleddes övervakningar av 12 800² personer inom frivården, vilket innebär att antalet inledda övervakningar 2017 var 27 procent färre än 2008. Den största antalsmässiga minskningen har skett för männen, bland vilka antalet inledda övervakningar minskat med 3 050² (–27 %), medan antalet övervakningar bland kvinnorna minskat med 405 (–26 %) sedan 2008.

Den 1 oktober 2017 var totalt 8 920² personer under övervakning. Av dessa var 1 110² kvinnor och 7 810² män. Jämfört med 2008 har antalet personer under

övervakning den 1 oktober minskat med 30 procent. Några motsvarande siffror uppdelat på kön jämfört med 2008 finns inte.¹²

Skyddstillsyn

År 2017 inleddes övervakningar av män dömda till *skyddstillsyn* i 5 160² fall och av kvinnor i 952 fall, vilket är en ökning med 6 procent för männen jämfört med 2016. För kvinnorna skedde ingen förändring. Cirka 16 procent av de som dömts till skyddstillsyn och påbörjat övervakning under 2017 var kvinnor och 84 procent var män.

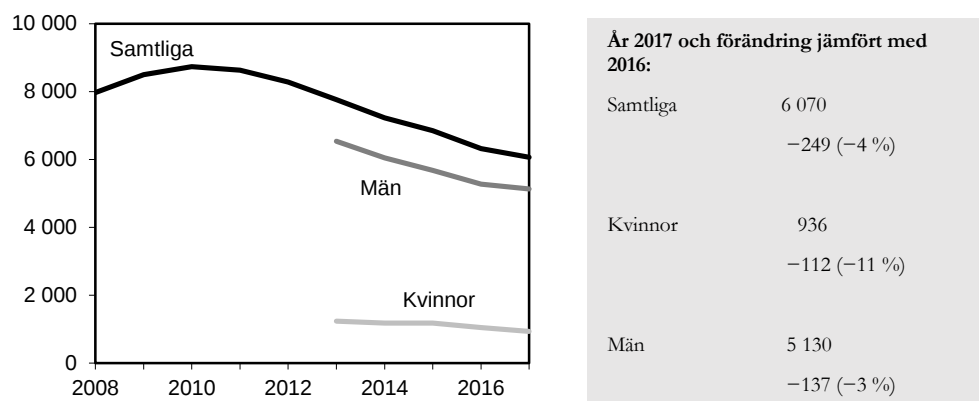

Figur 21. Antal personer dömda till skyddstillsyn som påbörjat övervakning under året, åren 2008–2017.

Den 1 oktober 2017 var det totalt 5 130² män och 936 kvinnor dömda till skyddstillsyn som stod under övervakning, vilket är en minskning med totalt 4 procent, eller 3 procent för männen och 11 procent för kvinnorna jämfört med samma tidpunkt 2016. Jämfört med 2008 var minskningen totalt 24 procent. Några motsvarande siffror uppdelat på kön jämfört med 2008 finns inte.¹³

¹² Könsuppdelade siffror finns från redovisningsår 2013.

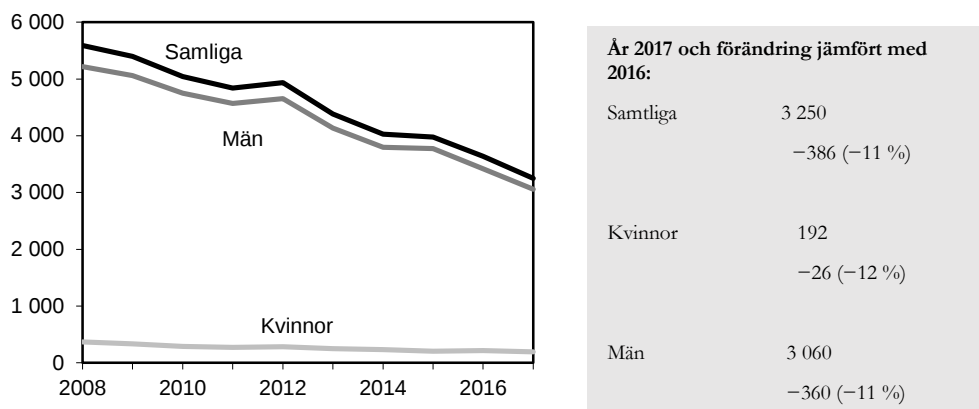
¹³ Könsuppdelade siffror finns från redovisningsår 2013.

Figur 22. Antal personer dömda till skyddstillsyn under övervakning den 1 oktober, åren 2008–2017.

Villkorligt frigivna

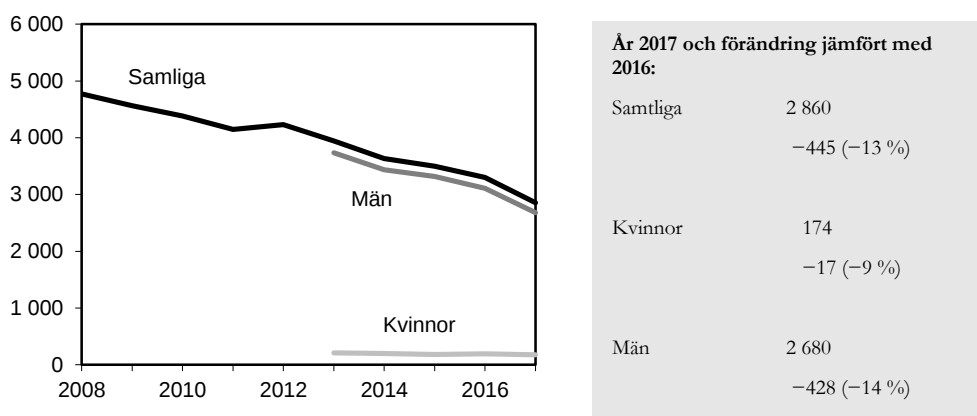
År 2017 inleddes övervakningar av villkorligt frigivna män i 3 060² fall och av kvinnor i 192 fall, vilket är en minskning med 11 procent för männen och 12 procent för kvinnorna jämfört med 2016. Jämfört med 2008 var minskningen totalt 2 340² personer (-42 %), vilket motsvarade en minskning på 178 kvinnor (-48 %) och 2 160² män (-41 %). Cirka 6 procent av de villkorligt frigivna personer som påbörjat övervakning under 2017 var kvinnor och 94 procent var män.

Figur 23. Antal villkorligt frigivna personer som påbörjat övervakning under året, åren 2008–2017.

Den 1 oktober 2017 var det totalt 2 680² män och 174 kvinnor som stod under övervakning efter att ha blivit villkorligt frigivna, vilket är en minskning med 14 procent för männen och 9 procent för kvinnorna jämfört med samma tidpunkt

2016. Jämfört med 2008 var minskningen totalt 40 procent. Några motsvarande siffror uppdelat på kön jämfört med 2008 finns inte.¹⁴

Figur 24. Antal villkorligt frigivna personer under övervakning den 1 oktober, åren 2008–2017.

Brottskategoriernas utveckling

Jämfört med 2016 har det totala antalet intagna i anstalt 2017 minskat för de flesta brottskategorier. För narkotikabrott har det totala antalet intagna dock ökat med 6 procent, och för tillgreppsbrott har det ökat med 2 procent. Denna utveckling gäller främst männen. För dem var ökningen vad gäller narkotikabrott och tillgreppsbrott 122 respektive 48 personer (+6 % respektive +3 %). För kvinnorna ökade antalet intagna i anstalt för brottstypen brott mot staten (framför allt våld eller hot mot tjänsteman) med 5 personer, eller 16 procent. Även antalet kvinnor intagna för narkotikabrott ökade något, med 2 personer (+1 %) jämfört med föregående år.

Tabell 9. Antal personer intagna i kriminalvårdsanstalt 2017 efter huvudbrott och förändring jämfört med 2016.

Brottstyp	Samtliga			Kvinnor			Män		
	Antal	Förändring mot 2016		Antal	Förändring mot 2016		Antal	Förändring mot 2016	
		Antal	Procent		Antal	Procent		Antal	Procent
Samtliga brott	8 423	–72	–1	610	–46	–7	7 813	–26	–0
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	991	–106	–10	55	–2	–4	936	–104	–10
Tillgreppsbrott	1 872	+38	+2	170	–10	–6	1 702	+48	+3
Bedrägeri	306	–26	–8	32	–12	–27	274	–14	–5
Brott mot staten	417	–65	–13	36	+5	+16	381	–70	–16
Trafikbrott	981	–73	–7	67	–18	–21	914	–55	–6
Narkotikabrott	2 269	+124	+6	159	+2	+1	2 110	+122	+6
Övriga brott	1 587	+36	+2	91	–11	–11	1 496	+47	+3

¹⁴ Könsuppdelade siffror finns från redovisningsår 2013.

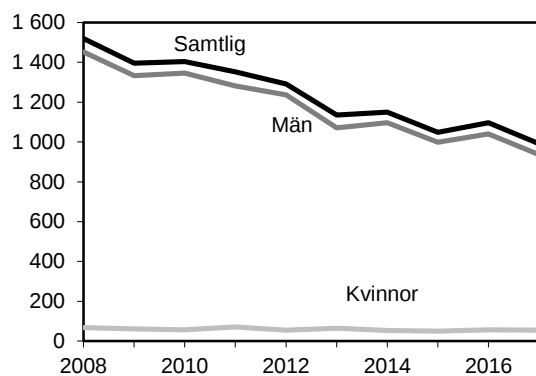
Nedan följer en mer detaljerad genomgång av tioårsutvecklingen för de största brottskategorierna *brott mot liv och hälsa*, *tillgreppsbrott*, *brott mot trafikbrottslagen* och *brott mot narkotikastrafflagen*.

Brott mot liv och hälsa

Med brott mot liv och hälsa avses brott som regleras i 3 kap. brottsbalken. Den största enskilda brottskategorin bland dessa brott är misshandel och grov misshandel. (I brott mot liv och hälsa ingår även mord och dråp. De som dömts för något av dessa brott utgör en mycket liten andel av dem som tas in i anstalt årligen, men har ändå en inverkan på antalet inskrivna den 1 oktober, på grund av de långa strafftider – inklusive livstid – som dessa brott ofta ger.)

År 2017 togs 991 personer in i anstalt efter att ha dömts för *brott mot liv och hälsa* som huvudbrott, vilket är en minskning med 10 procent jämfört med 2016. Av dessa var 936 män och 55 kvinnor, vilket motsvarar 94 procent män och 6 procent kvinnor. Antalet män minskade med 10 procent och antalet kvinnor minskade med 4 procent jämfört med 2016. Jämfört med 2008, då 1 520² personer togs in, har antalet minskat med totalt 35 procent. Det motsvarar en minskning för männen med 36 procent och för kvinnorna med 19 procent.

Av dem som togs in i anstalt efter att ha dömts för brott mot liv och hälsa 2017 hade 811 män och 49 kvinnor dömts för misshandel (inklusive grov misshandel och synnerligen grov misshandel¹⁵), och 92 män och 5 kvinnor hade dömts för mord eller dråp.

År 2017 och förändring jämfört med 2016:

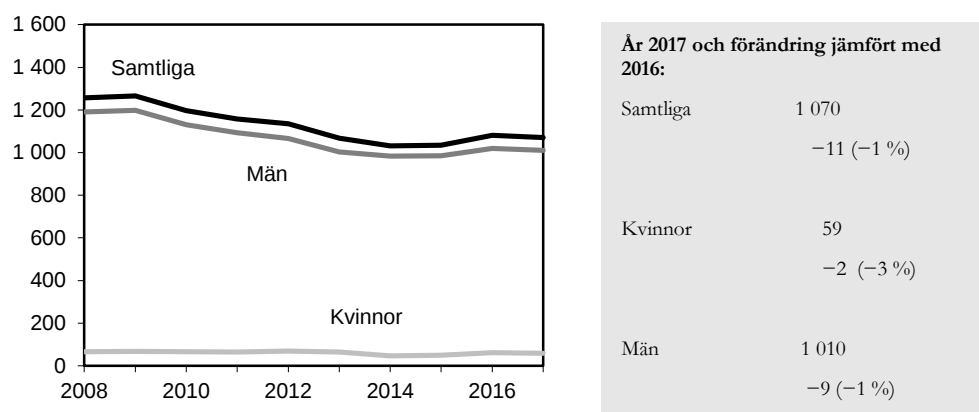
Samtliga	991
	–106 (–10 %)
Kvinnor	55
	–2 (–4 %)
Män	936
	–104 (–10 %)

Figur 25. Antal personer som dömts för brott mot liv och hälsa och intagits i kriminalvårdsanstalt, åren 2008–2017.

Antalet personer som var inskrivna i anstalt den 1 oktober 2017 efter att ha dömts för brott mot liv och hälsa minskade svagt, med totalt 1 procent jämfört med

¹⁵ Grov misshandel, synnerligen grovt brott infördes i brottsbalken den 1 juli 2010.

2016. För män var minskningen 1 procent och för kvinnorna 3 procent, vilket motsvarade 9 män och 2 kvinnor. Jämfört med den 1 oktober 2008 var minskningen större, totalt 15 procent (187 personer). För männen var minskningen 15 procent och för kvinnorna 11 procent, (180 män och 7 kvinnor).

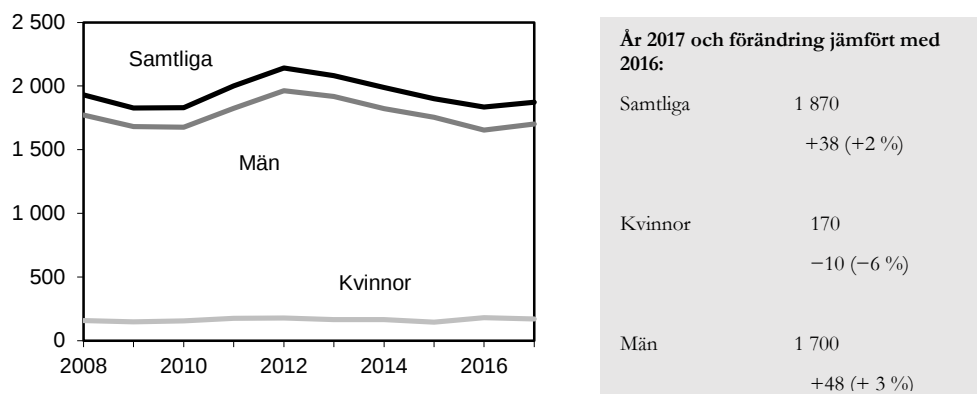
Figur 26. Antal personer som dömts för brott mot liv och hälsa och var inskrivna i anstalt den 1 oktober, åren 2008–2017.

Av samtliga inskrivna för brott mot liv och hälsa den 1 oktober 2017 var 59 procent dömda för mord eller dråp. Av dessa var 601 män och 33 kvinnor. Denna andel har ökat i jämförelse med den 1 oktober 2008, då dömda för mord eller dråp utgjorde 44 procent av de inskrivna för brott mot liv och hälsa. Av dessa var 513 män och 36 kvinnor.

Tillgreppsbrott

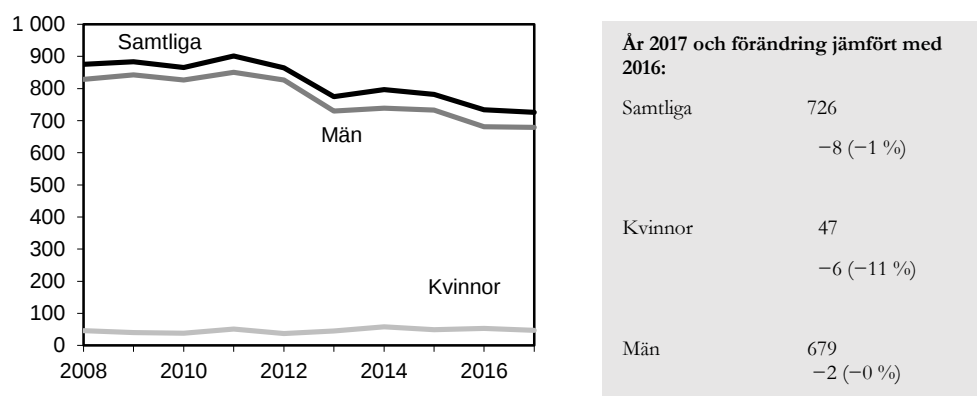
Med tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. I tillgreppsbrotten ingår snatteri, stöld, grov stöld, tillgrepp av fortkäffningsmedel och rån (inklusive grovt rån).

År 2017 togs 1 870² personer in i anstalt efter att ha dömts för tillgreppsbrott som huvudbrott. Av dessa var 1 700² män och 170 kvinnor. Jämfört med 2016 är det en ökning med 2 procent. Hela ökningen kan härledas till antalet intagna män, som har ökat med 48 personer (+3 %). Antalet kvinnor har i stället minskat med 10 personer (-6 %). Jämfört med 2008 har antalet intagna med något tillgreppsbrott som huvudbrott i stället minskat med 3 procent. Även här är det männen som påverkar totalsiffran, eftersom antalet män minskat med 70 personer (-4 %). Kvinnorna har i stället ökat i antal med 12 personer (+8 %).

Figur 27. Antal personer som dömts för tillgreppsbrott och intagits i kriminalvårdsanstalt, åren 2008–2017.

Antalet personer som var inskrivna i anstalt den 1 oktober 2017, dömda för tillgreppsbrott, har totalt minskat med 1 procent, jämfört med den 1 oktober 2016. För männen var antalet intagna den första oktober 2016 bara två färre än 2017. Antalet kvinnor minskade med 6 personer (–11 %) jämfört med året innan. Jämfört med den 1 oktober 2008 har antalet inskrivna för tillgreppsbrott minskat med 17 procent. Framför allt är det männen som har minskat i antal, med 150 personer (–18 %), medan antalet kvinnor är oförändrat.

Figur 28. Antal personer som dömts för tillgreppsbrott och var inskrivna i anstalt den 1 oktober, åren 2008–2017.

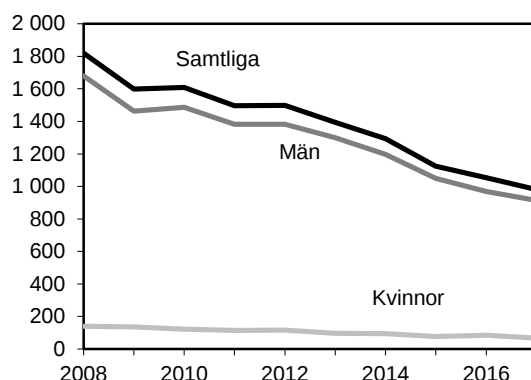
Övriga brottstyper

Här redovisas trafikbrott respektive narkotikabrott. Bland samtliga som intagits i anstalt för specialstraffrättsliga brott utgör dessa två brottstyper sammanlagt 82 procent.

Trafikbrott

Trafikbrotten omfattas här av brott mot Lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, främst rattfylleri (inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika samt grovt rattfylleri) och olovlig körning.

År 2017 togs totalt 981 personer in i anstalt efter att ha dömts för brott mot trafikbrottslagen, varav 914 män och 67 kvinnor. Det motsvarar en fördelning med 93 procent män och 7 procent kvinnor. Jämfört med 2016 är det en minskning med totalt 7 procent. För männen var det en minskning med 55 personer (–6 %) och för kvinnorna med 18 personer (–21 %). Jämfört med 2008 var det totalt en minskning med 839 personer (–46 %). För männen var minskningen 766 personer (–46 %) och för kvinnorna 73 personer (–52 %).

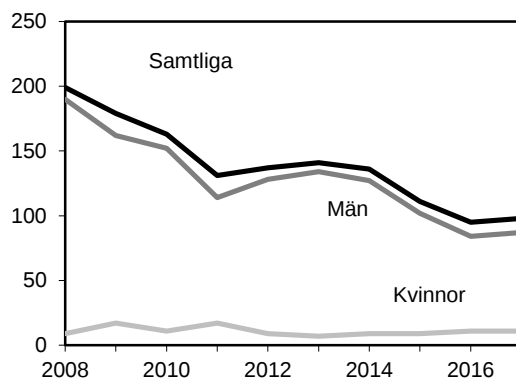

År 2017 och förändring jämfört med 2016:

Samtliga	981
	–73 (–7 %)
Kvinnor	67
	–18 (–21 %)
Män	914
	–55 (–6 %)

Figur 29. Antal personer som dömts för trafikbrott och intagits i kriminalvårdsanstalt, åren 2008–2017.

Antalet inskrivna i anstalt för trafikbrott den 1 oktober 2017 uppgick till 98 personer. Av dessa var 87 män och 11 kvinnor. Jämfört med den 1 oktober 2016 motsvarade det en ökning med totalt 3 procent, eller en ökning med 4 procent för männen och ett oförändrat antal kvinnor. Sedan den 1 oktober 2008, då 199 personer var inskrivna, har det totala antalet mer än halverats (–51 %). Hela denna minskning beror på att antalet män har minskat med 103 personer (–54 %). Antalet kvinnor ligger kvar på ungefär samma nivå som tio år tidigare, med en ökning på 2 personer (+22 %).

År 2017 och förändring jämfört med 2016:

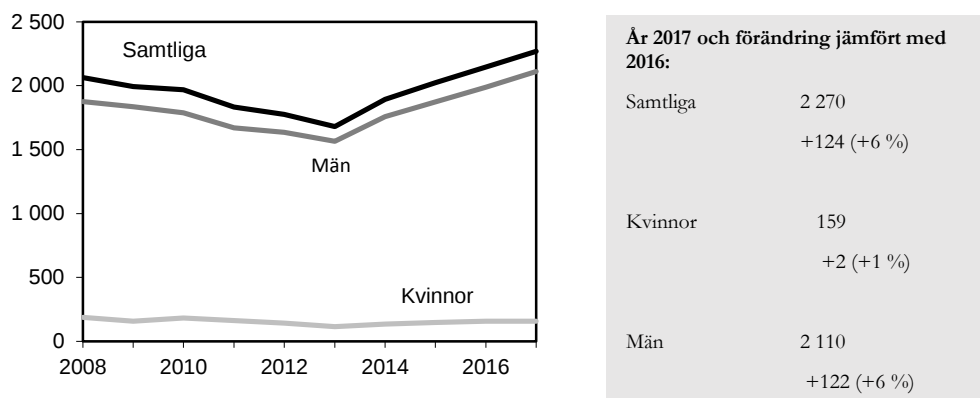
Samtliga	98
	-3 (-3 %)
Kvinnor	11
	± 0 (±0 %)
Män	87
	+3 (+4 %)

Figur 30. Antal personer som dömts för trafikbrott och var inskrivna i anstalt den 1 oktober, åren 2008–2017.

Narkotikabrott

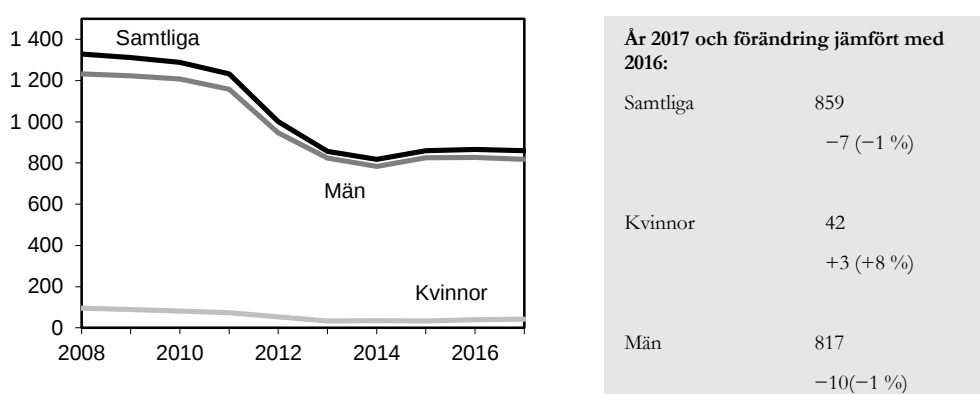
Narkotikabrott omfattas av brott mot Narkotikastrafflagen (1968:64). Alla narkotikabrott från ringa narkotikabrott till synnerligen grovt brott kan ge fängelsepåföljd. Det kan handla om till exempel innehav, framställande, försäljning eller andra typer av befattning med narkotika. De som döms för grovt respektive synnerligen grovt narkotikabrott utgör en mindre andel av alla intagna i anstalt årligen. På grund av de förhållandevis långa strafftider som dessa brott ofta ger har de ändå en tydlig inverkan på antalet inskrivna den 1 oktober.

År 2017 togs 2 270² personer in i anstalt efter att ha dömts för brott mot narkotikastrafflagen. Antalet intagna 2017 innebär en total ökning med 124 personer (+6 %) jämfört med 2016. Det motsvarar en ökning med 122 män (+6 %) och 2 kvinnor (+1 %). Jämfört med 2008 är den totala ökningen 205 personer (+10 %). Hela denna ökning kan härledas till att männen ökade med 235 personer (+13 %). Utvecklingen för kvinnorna har under samma tid gått i motsatt riktning, med en minskning på 30 personer (-16 %).

Figur 31. Antal personer som dömts för narkotikabrott och intagits i kriminalvårdsanstalt, åren 2008–2017.

Antalet personer som var inskrivna i anstalt den 1 oktober 2017, dömda för narkotikabrott, var totalt 859. Det är en svag minskning med 7 personer, eller knappt 1 procent, jämfört med 2016. Minskningen beror på att antalet inskrivna män den 1 oktober har sjunkit med 10 personer (–1 %) till 817 personer. Antalet kvinnor ligger i princip still jämfört med föregående år, med 3 personer mer än 2016, till 42 personer (+8 %). I jämförelse med 2008 har det totala antalet minskat med 35 procent. Det motsvarar en minskning med 416 män (–34 %) och en minskning av antalet kvinnor med 53 personer (–56 %). Denna minskning kan till viss del härledas till den praxisförändring som genomfördes i och med de vägledande domar om straffvärde för narkotikabrott som Högsta domstolen fattade under perioden 2011–2012. Under perioden efter 2015 har omfattningen legat på en stabil nivå, runt 817–827 män och 33–42 kvinnor.

Figur 32. Antal personer som dömts för narkotikabrott och var inskrivna i anstalt den 1 oktober, åren 2008–2017.

Beskrivning av statistiken

I kriminalvårdsstatistiken redovisas i huvudsak personer dömda till fängelse som intagits i anstalt, är inskrivna i anstalt eller som avtjänar fängelsestraff med intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV). Därtill redovisas statistik över personer dömda till skyddstillsyn och villkorligt frigivna som påbörjat övervakning inom frivården. Statistiken innehåller också uppgifter om häktade personer, permissioner och avvikelser.

I häktena tar man hand om de personer som misstänks för brott och som gripits, anhållits eller häktats. Häktena kan även ta in fängelsedömda personer, så kallade verkställighetsfall. Oftast tas dessa in i väntan på utplacering på anstalt. Dessutom tar man hand om personer som omhändertagits med stöd av olika lagar, till exempel vård av psykiskt sjuka, missbrukare eller unga lagöverträdare och personer som ska utvisas ur landet.

En person kan förekomma i statistiken flera gånger under samma år om personen omhändertagits av kriminalvården vid flera tillfällen under året, eftersom statistiken redovisar händelser, till exempel antalet intagningar i kriminalvårdsanstalt eller antalet inskrivningar i frivård.

Fängelsepopulationen kan mätas på olika sätt. Ett sätt är att redovisa uppgifter om personer som tas in i anstalt under ett visst år, vilket kallas intagningsstatistik. Ett annat sätt är att redovisa uppgifter om de personer som befinner sig i anstalt vid ett givet tillfälle. Då får man med både nyintagna och dem som befinner sig i anstalten sedan tidigare.

Intagningsstatistiken domineras av personer som dömts till kortare strafftider, medan statistiken över personer inskrivna i anstalt domineras av personer som dömts till längre strafftider. Eftersom fördelning efter kön, ålder och brott varierar med strafftidens längd, blir även dessa resultat olika beroende på vilken statistik som används.

I statistiken redovisas de personer som är föremål för insatser inom kriminalvården efter ålder, kön, medborgarskap (svenskt eller utländskt), huvudbrott och strafftidens längd.

Statistikens ändamål

Ändamålet med kriminalvårdsstatistiken att ge en översiktlig och aktuell bild av Kriminalvårdens verksamhet i anstalt, häkte och frivård. Den beskriver nivån och utvecklingen över tid avseende antalet intagna och inskrivna i kriminalvårdsanstalt, antalet personer övervakade inom Kriminalvårdens frivårdsorganisation, samt antalet personer inskrivna i häkte. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under den redovisade perioden.

Statistikens innehåll

Följande populationer ingår i statistiken över kriminalvård:

- Inskrivna i häkte den 1 oktober 2016.
- Intagningar i anstalt 2016.
- Inskrivna i anstalt den 1 oktober 2016.
- Personer som avtjänar fängelsestraff den 1 oktober 2016.
- Avgångar från anstalt 2016.
- Beviljade permissioner från anstalt 2016.
- Misskötta permissioner från anstalt 2016.
- Avvikelser från anstalt 2016.
- Personer som dömts till fängelse som har påbörjat intensivövervakning med elektronisk kontroll 2016.
- Påbörjade övervakningar inom frivården 2016.
- Personer under övervakning inom frivården den 1 oktober 2016.
- Personer som upptar plats i anstalt klockan 00.00 varje dygn.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen utgår från det lagrum (författning, kapitel, paragraf, stycke etc.) som personen dömts efter. För en närmare beskrivning av brottskategoriseringen, se sammanfattningen *Personer lagförda för brott*, som finns för nedladdning på Brås webbplats, www.bra.se.

En person kan vid ett och samma tillfälle dömas till en kriminalvårdspåföljd för flera brott. I tabellerna redovisas brotten därför efter huvudbrott. Se dokumentet *Definitioner och begrepp* som finns att ladda ner på Brås webbplats, www.bra.se.

Insamling och bearbetning

Kriminalvårdsstatistiken samlas in och kontrolleras av Kriminalvården, som sammanställer aggregerade underlag till den officiella statistiken. Statistiken granskas, sammanställs i tabeller och publiceras av Brå.

Kriminalvårdsstatistiken sammanställs genom bearbetningar av uppgifterna i Kriminalvårdsregistret (KVR) och övriga klientadministrativa system. Statistiken innehåller dels uppgifter från domstolsrutinen i rättsväsendets informationssystem (RI), dels uppgifter från kriminalvårdsanstalterna, häktena, frivården, Kriminalvårdens huvudkontor och de lokala övervakningsnämnderna.

Jämförbarhet över tid

Statistik över kriminalvårdens klienter har producerats sedan 1830. Statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tid påverkas av olika faktorer. Nedan följer några kända förhållanden, som under senare tid i större eller mindre utsträckning kan ha påverkat statistiken.

- I samband med publiceringen av 2017 års tabeller korrigerades vissa uppgifter för 2016 i tabell 5.5 avseende tidigare belastning.
- Ett systembyte från KLAS till KVR som ägde rum den 11 mars 2017 ledde till att man genomförde en översyn av beräkningsgrunderna för måttet medelbeläggning. Från och med redovisningen av 2017 års statistik har kriminalvården därmed tagit fram en ny beskrivning av medelbeläggningen. I den nya definitionen av medelbeläggning har platstyper som tidigare genererat beläggning men inte platser räknats bort för att ge en mer rättvisande bild av utnyttjandegraden. Även klienter som är frånvarande från en plats räknas bort, i tidigare definition exkluderades endast de som var frånvarande under en längre period. Förändringarna gör att medelbeläggningen blir något lägre än tidigare. Det nya sättet att räkna gäller från och med mars 2017.
- I samband med produktionen av 2016 års statistik korrigerades vissa värden för åren 2011–2013 i tabell 5.2 avseende avgångar (för kategorierna avgått under året, frigivits, villkorligt frigivna respektive helt verkställt).

Korrigeringsarna beror på att Kriminalvården införde en ny rapporteringskod i sitt system 2011. Koden lades till i programkoden för statistiktabellerna 2014. Vid detta tillfälle korrigerades dock inte de tidigare publicerade värdena.

- I samband med produktionen av 2015 års kriminalvårdsstatistik har Kriminalvården gjort förändringar i hur variabeln *tidigare kriminalvårdspåföljd* tas fram. Variabeln redovisas i tabell 5.5 efter följande tre ömsesidigt uteslutande kategorier: *ingen påföljd*, *endast frivård* samt *fribetsberövande*.

Förändringarna har gjorts för att åtgärda ett tidigare programmeringsfel som inneburit att Kriminalvården hittills har underskattat antalet personer som haft en tidigare *fribetsberövande* påföljd. Eftersom variabelns tre kategorier är ömsesidigt uteslutande innebär en underskattning i en kategori samtidigt en överskattning i de andra kategorierna. Främst har kategorin *ingen påföljd* överskattats i tidigare redovisningar av statistiken. För en mer utförlig beskrivning av hur variabeln räknas fram, se dokumentet *Beskrivning av statistiken* (RV0401).

Tidigare publicerade statistikvärden i tabell 5.5 för åren 2011–2014 har korrigerats i samband med 2015 års statistik. Tabeller med korrigerade värden för åren 2004–2010 finns tillgängliga på Brås webbplats, www.bra.se.

Utöver förändringarna i framtagningen av variabeln har Kriminalvården även förändrat definitionen av variabeln. Tidigare definierades variabeln *tidigare kriminalvårdspåföljd* som typ av kriminalvårdspåföljd där verkställigheten har pågått inom de senaste fem åren före starten av nu aktuell verkställighet. Nu definieras variabeln i stället som typ av kriminalvårdspåföljd där verkställigheten har påbörjats inom de senaste fem åren före starten av nu aktuell verkställighet.

- I juni 2015 korrigerades tabell 5.12, om antalet rymningar från sluten anstalt, vad gäller uppgifterna för åren 2007, 2008 och 2009. Uppgifterna hade tidigare felregistrerats i Kriminalvårdens system, som inte längre kan återskapa underlaget i dess helhet. Detta gör att uppgifterna för dessa år inte summerar upp till totalsummorna. Totalsummorna för dessa år kan alltså var något under- eller överskattade.
- I samband med publiceringen av 2014 års tabeller korrigerades vissa uppgifter för 2013 i tabell 5.12.
- I samband med publiceringen av 2014 års statistik slogs åldersgrupperna 15–17 år och 18–20 år samman till en åldersgrupp (15–20 år). Sammanslagningen gjordes för att undvika redovisning av små tal.
- I samband med produktionen av kriminalvårdsstatistiken 2013 började tabellerna 5.2, 5.11 och 5.15 att redovisas uppdelade efter kön. Det innebär att de flesta tabeller nu redovisas både för samtliga personer och för kvinnor respektive män.
- I oktober 2012 korrigerades ett antal uppgifter i tabell 5.17 för 2009. Uppgifterna korrigerades på grund av felaktigheter.

- I april 2012 träffade Kriminalvården och Brå en överenskommelse om informationsutbyte avseende kriminalvårdsstatistiken. I samband med framtagandet av överenskommelsen uppdaterades dokumentationen för kriminalvårdsstatistikens innehåll och uppbyggnad. Inga beräkningar i statistiken förändrades, och arbetets påverkan på statistiken antas vara marginell.
- I samband med publiceringen av 2011 års tabeller reviderades vissa uppgifter från tidigare år. Revideringar gjordes i tabellerna 5.3, 5.6, 5.9, 5.10 och 5.14. Uppgifterna reviderades på grund av felaktigheter, och en del uppgifter i tabellerna 5.9, 5.10 och 5.14 finns inte längre tillgängliga.
- I och med att den nya fängelselagen (2010:610) trädde i kraft den 1 april 2011, ändrades regelsystemet för permissioner. Jämförelser mellan före och efter 2011 bör därför göras med viss försiktighet.
- Från och med 2006 års utgåva av *Kriminalstatistik* har tabellerna avseende kriminalvårdsstatistik sorterats om, jämfört med tidigare års publikationer. Huvudprincipen är att i de första tabellerna redovisa tidsserier, och därefter mer detaljerade uppgifter om aktuellt år. På så sätt får kriminalvårdsavsnittet samma struktur som övriga kapitel i publikationen.
- Den 1 januari 2007 ersattes utslussningsåtgärden IÖV-utsluss av utökad frigång. Detta är en mer flexibel utslussningsåtgärd, som dock i mycket påminner om den tidigare åtgärden. För att beviljas utökad frigång måste den intagna ha avtjänat halva sin strafftid, dock minst tre månader. När den utökade frigången påbörjas bör personen bör vara placerad i öppen anstalt. Införandet av utökad frigång kan medföra en minskning i statistiken över inskrivna i anstalt den 1 oktober.
- Sedan 2005 års utgåva av *Kriminalstatistik* finns det skillnader i vissa tidsserier jämfört med tidigare publikationer. Kriminalvården har gjort korrigeringar, dels därför att siffrorna inte tagits fram på likartat sätt över åren (se tabell 5.7), dels därför att registrering av misskötsamhet skett på olika sätt i grundsystemet (se tabell 5.11 samt tabell 5.12). Från och med 2005 är detta åtgärdat.
- År 2005 utökades statistikredovisningen genom att uppgifterna i flertalet tabeller kompletterades med särredovisning för kvinnor och män.
- Den 1 april 2005 infördes på försök en utökad möjlighet till intensivövervakning med elektronisk kontroll för personer som dömts till fängelse. Med de nya reglerna kan även personer med en strafftid på högst sex månader ansöka om intensivövervakning med elektronisk kontroll; tidigare gällde det endast personer med en strafftid på högst tre månader.
- Den 1 april 2005 infördes på försök en utökad målgrupp för IÖV-utsluss. Utökningen innebar dels att personer som dömts till mellan 18 månaders och två års fängelse kunde avtjäna de sista fyra månaderna av strafftiden i bostaden

med intensivövervakning med elektronisk kontroll, dels att personer som dömts till minst två års fängelse fick möjlighet att avtjäna de sista sex månaderna av strafftiden i bostaden med intensivövervakning med elektronisk kontroll. Tidigare var målgruppen personer som dömts till minst två års fängelse, och då gavs möjlighet att avtjäna de sista fyra månaderna med intensivövervakning med elektronisk kontroll.

- År 2003 genomfördes en systemomläggning. Det gamla Kumulativregistret (KUM) ersattes av Kriminalvårdsregistret (KVR). Systembytet har medfört att brott i utländska domar behandlas på samma sätt som i svenska domar och inkluderas i KVR. Meningen är att all klientinformation ska finnas samlad i KVR:s databas. Detta bör även kunna undanröja vissa av de problem eller felaktigheter som uppstått i och med att informationen lagrats i flera system och förts från ett system till ett annat.
- Den 1 oktober 2001 inleddes en treårig försöksverksamhet som innebar att långtidsdömda skulle kunna avtjäna den sista delen av sin strafftid i bostaden med intensivövervakning med elektronisk kontroll, så kallad IÖV-utsluss. Utslussningen är ett steg på vägen mot frihet, som gav de intagna möjligheten att gradvis anpassa sig till livet utanför anstalten. För att komma i fråga skulle personen ha dömts till minst två års fängelse och ansetts ha behov av att påbörja utslussningen i samhället. Vidare skulle personen ha någon form av sysselsättning (arbete eller studier) under utslussningsperioden och hålla sig absolut alkohol- och drogfri. Utslussningen kunde ske tidigast fyra månader före villkorlig frigivning. Införandet av IÖV-utsluss kan medföra en minskning i statistiken över inskrivna i anstalt den 1 oktober.
- Den 1 september 2000 trädde nya regler för normalpermission i kraft. De innebär att man från detta datum endast kan få en permission per månad (tidigare kunde man dela upp tiden till flera permissioner). Samtidigt tydliggjordes reglerna för särskild permission. Från och med den 1 oktober 2000 finns det också några allmänna råd för permissioner och vistelser enligt 14 § KvaL (fritidsaktiviteter). Till följd av detta minskade både antalet permissioner och antalet vistelser utanför anstalt.
- År 1999 infördes möjligheten att kombinera påföljden villkorlig dom med samhällstjänst, som är ett alternativ till kortare fängelsestraff.
- Från och med den 1 augusti 1994 inleddes en försöksverksamhet med intensivövervakning med elektronisk kontroll vid sex frivårdsmyndigheter. Försöksverksamheten utökades från och med den 1 januari 1997 till hela landet. Samtidigt utökades möjligheten till intensivövervakning, till att gälla även dem som dömts till fängelsestraff på upp till tre månader mot tidigare två (se avsnittet *Definitioner och begrepp* i årsboken *Kriminalstatistik*). Införandet av testverksamheten medför en minskning i de tabeller som redovisar intagna i anstalt med strafftider under två månader för åren efter 1995, och strafftider

under tre månader för åren efter 1997. Verksamheten med intensiv-övervakning med elektronisk kontroll permanentades 1999.

- Genom omläggning av vissa statistikrutiner är uppgifter om personer i frivård från och med den 1 januari 1992 inte helt jämförbara med tidigare år.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.